

STUDERANDES INTRESSE FÖR HÅLLBARHET

- **Ett arbete på uppdrag av Interreg projektet
“Sustainable Financing (SuFi)”**

Oskar Lönnqvist och Peter Sjölund



2021:06

Datum för godkännande: 12.05.2021
Handledare: Samu Mäkelä

EXAMENSARBETE

Högskolan på Åland

Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Författare:	Oskar Lönnqvist, Peter Sjölund
Arbetets namn:	Studerandes intresse för hållbarhet - Ett arbete på uppdrag av Interreg projektet "Sustainable Financing (SuFi)"
Handledare:	Samu Mäkelä
Uppdragsgivare:	Interreg projektet "Sustainable Financing (SuFi)"

Abstrakt

På uppdrag av Interreg projektet "Sustainable Financing (SuFi)" behandlar arbetet frågor om vad de studerande på Högskolan på Åland anser vara intressant inom ämnet "Hållbar utveckling" samt ämnet "Hållbar finansiering". För att ta reda på detta har en enkät skickats ut till alla som studerar på HÅ, där de har ombetts svara på frågor om vad de anser vara intressant inom dessa ämnen. Arbetet innehåller en teoridel där ämnena presenteras samt en empirisk del där enkätsvaren analyseras.

Arbetet är fokuserat på att beskriva vad hållbar utveckling är, samt hur man i praktiken jobbar med hållbarhet och hållbara investeringar. För att få en så bred bild som möjligt av hållbarhet har vi använt både böcker och hemsidor, men även intervjuer som källor. Intervjuerna har gjorts med åländska personer inom branscherna finans, försäkring och investment.

Nyckelord (sökord)

Hållbar utveckling, hållbar finansiering, ESG, FSSD, SFDR,

Högskolans serienummer:	ISSN:	Språk:	Sidantal:
2021:06	1458-1531	Svenska	50 sidor

Inlämningsdatum:	Presentationsdatum:	Datum för godkännande:
28.04.2021	12.05.2021	12.05.2021

DEGREE THESIS

Åland University of Applied Sciences

Study program:	Business Administration
Author:	Oskar Lönnqvist, Peter Sjölund
Title:	Students' Interest in Sustainability- An Essay on Behalf of the Interreg project “Sustainable Financing (SuFi)”
Academic Supervisor:	Samu Mäkelä
Technical Supervisor:	The Interreg project “Sustainable Financing (SuFi)”

Abstract
<p>On behalf of the Interreg project “Sustainable Financing (SuFi)”, this thesis deals with questions about what the students at the Åland University of Applied Sciences consider to be interesting in the subject of sustainable development and the subject of sustainable financing. In order to get an answer, a questionnaire has been sent out to everyone who studies at the school where they have been asked to answer questions about what they consider interesting in the subjects. The work contains a theoretical part where the topics are presented and an empirical part where the questionnaire answers are analyzed.</p> <p>The essay is focused on describing what sustainable development is and how to work with sustainability and sustainable investments in practice. To get a better perception of the subject sustainability, we have used both books and websites but also interviews as sources. The interviews were conducted with people from Åland in the industries finance, insurance and investment.</p>

Keywords
Sustainable development, Sustainable finance, ESG, FSSD, SFDR

Serial number:	ISSN:	Language:	Number of pages:
2021:06	1458-1531	Swedish	50 pages

Handed in:	Date of presentation:	Approved on:
28.04.2021	12.05.2021	12.05.2021

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
1.1 Frågeställningar och syfte	6
1.2 Teoretisk referensram	6
1.3 Avgränsningar	7
1.4 Arbetets struktur	7
2. METOD	9
2.1 Teoretisk del	9
2.2 Empirisk del	10
2.3 Reliabilitet och validitet	11
3. HÅLLBAR UTVECKLING	12
3.1 Historia	12
3.2 De tre hållbarhetsprinciperna	14
3.2.1 Miljömässig hållbarhet	14
3.2.2 Social och kulturell hållbarhet	16
3.2.3 Ekonomisk hållbarhet	18
3.3 EU:s strategi för hållbar utveckling	19
3.3.1 De 17 globala målen	20
3.4 Metoder för hållbar utveckling	22
3.4.1 FSSD	22
4. HÅLLBAR FINANSIERING	24
4.1 Historia	24
4.1.1 Första vågen	24
4.1.2 Andra vågen	25
4.1.3 Tredje vågen	25
4.2 Bedömning av hållbarhet	25
4.2.1 SFDR	26
4.3 Hållbarhet och avkastning	27
4.3.1 ESG och avkastning	29
4.4 Hållbar finansiering i praktiken	30
5. EMPIRI	31
5.1 Respondenternas studieprogram	31
5.2 Hållbar utveckling	32
5.3 Hållbar finansiering	33
6 ANALYS AV SVAREN	34
7. SLUTSATSER	36

8. ANALYSIS OF QUESTIONNAIRE AND CONCLUSIONS	38
8.1 The respondents' study program	38
8.2 Sustainable development	39
8.3 Sustainable financing	40
8.4 Analysis	41
8.5 Conclusion	43
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	46
BILAGOR	51
Bilaga 1 - Enkätfrågor	51
Bilaga 2 - Sammanställning av enkätsvar	56
Bilaga 3 - Questionnaire questions	58
Bilaga 4 - Compilation of survey responses	63
Bilaga 5 - Intervjuagenda Mikael Granskog	65
Bilaga 6 - Intervjuagenda Ulf Toivonen	66
Bilaga 7 - Intervjuagenda Eriksson Capital	67

1. INLEDNING

Hållbar utveckling är idag ett väldigt aktuellt och trendigt ämne som vi läser och hör om nästan dagligen. Ämnet diskuteras mycket på Åland, men enligt vår uppfattning görs väldigt lite konkreta insatser för den hållbara utvecklingen.

Under de senaste åren har hållbara fonder och börsnoterade bolag med hållbar inriktning varit ett populärt ämne bland investerare. Varför dessa bolag och aktier har ansetts vara hållbara är något som inte varit tydligt reglerat och det har varit svårt att veta vad just dessa bolag gör för den hållbara utvecklingen. Under våren 2021 har EU infört ett nytt ramverk för att reglera detta och göra det tydligare för investerare att veta vad som verkligen är hållbart.

1.1 Frågeställningar och syfte

Högskolan på Åland har inte erbjudit kurser inom ämnena “Hållbar utveckling” och “Hållbar finansiering”, men nu skall man tillsammans med de övriga deltagarna i Interreg projektet “Sustainable Financing (SuFi)” skapa tre kurser som behandlar dessa ämnen. De övriga deltagarna i projektet är Haaga Helia (Helsingfors), Liepajas State Technical School (Liepaja, Lettland), Tartu VEC (Tartu, Estland), University of Tartu (Tartu, Estland) och University of Latvia (Riga, Lettland).

För att ta reda på vad man skall erbjuda i dessa kurser har vi på uppdrag av Interreg projektet som Högskolan på Åland medverkar i tagit reda på vad de studerande på HÅ är intresserade av att lära sig mera om inom ämnena.

1.2 Teoretisk referensram

Hållbar utveckling är idag ett väldigt aktuellt och stort ämne. Då man har talat om ämnet hållbar utveckling sedan 1981 (FN-förbundet 2016) finns det idag oändligt med information. Vi har valt att utgå från böcker som beskriver ämnet ur en teoretisk synvinkel. Dessa böcker ger en faktabaserad och grundlig bild av ämnet hållbar utveckling. För att fördjupa oss i

ämnet används även källor från internet samt rapporter och meddelanden från myndigheter (T.ex. EU, FN och Ålands Landskapsregering).

Baserat på hållbar utveckling talar man idag även om hållbar finansiering. Detta ämne är relativt nytt och obeprövat i jämförelse med hållbar utveckling. Grunderna till hållbar finansiering utgår i teorin från litterära källor. Då ämnet är nytt och saknar tydliga riktlinjer så är de litterära källorna begränsade. För att få en djupare bild och en större inblick i ämnet har vi valt att utföra intervjuer med olika personer från det åländska näringslivet. Dessa personer förväntas kunna förklara hur hållbar finansiering fungerar i praktiken.

1.3 Avgränsningar

Den teoretiska delen om hållbar utveckling avgränsas till de mest centrala delarna inom ämnet. Dessa är enligt oss de tre hållbarhetsprinciperna i hållbar utveckling som har lagt grund för EU:s strategier för hållbar utveckling. Vi har även valt att förklara FSSD-metoden som även den har sin utgångspunkt i de tre hållbarhetsprinciperna.

För att den teoretiska delen om hållbar finansiering skall vara begriplig och lätt att ta till sig har vi valt att fokusera på branscher som har investering och finansiering som sin verksamhet. Denna utgångspunkt stod till grund då vi kontaktade de företag vi ville ordna intervjuer med. De företag vi kontaktade var finansbolag, försäkringsbolag samt investmentbolag. Vi anser att dessa är de mest lämpade för att besvara frågor om hur man tar hållbarhet i beaktande i sin verksamhet.

1.4 Arbetets struktur

Detta arbete består av 7 kapitel. Kapitel 1 introducerar arbetets syfte och frågeställningar som vår uppdragsgivare har bestämt.

Kapitel 2 beskriver metodvalen som har gjorts för att samla information till den teoretiska delen av arbetet.

Kapitel 3 är den första delen av teorin i arbetet. Denna del beskriver hållbar utveckling från ca 400 f.Kr. till hur vi idag ser på ämnet. Kapitlet är uppbyggt med en historisk del där hållbarhetens uppkomst beskrivs och förklaras, en presentation om de tre

hållbarhetsprinciperna som man idag talar om, samt en kort introduktion till EU:s hållbarhetsstrategi och FSSD-metoden som båda är utvecklade modeller av de tre hållbarhetsprinciperna. Kapitlet behandlar de frågor som ställdes i enkäten, dessa frågor utgick från EU:s 2030-agenda och dess 17 hållbarhetsmål.

Kapitel 4 är den andra teoridelen i arbetet. Denna del beskriver hur man behandlar hållbarhet inom finansiering och investering. Kapitlet innehåller liksom den första teoridelen en historisk tillbakablick på hur hållbar finansiering har uppkommit. Sedan presenteras hur man bedömer hållbarhet i finansiella produkter samt olika ramverk för detta. För att konkretisera varför man förutom hållbarhetsaspekterna använder sig av hållbar finansiering beskriver vi även hur hållbarhet och avkastning korrelerar. Till sist beskriver vi hur hållbarhet implementeras i praktiken inom de branscher vi har valt att fokusera på. Kapitlet behandlar även de flesta och mest relevanta frågor som ställdes under rubriken hållbar finansiering i enkäten.

Kapitel 5. Denna del utgår från en undersökning om vad de studerande på Högskolan på Åland anser vara intressant inom hållbar utveckling och hållbar finansiering. I detta kapitel presenteras svaren utan någon djupare analys.

Kapitel 6 innehåller en analys av de svaren som har presenterats i kapitel 5.

Kapitel 7 knyter ihop den teoretiska delen med den empiriska delen där vi väljer att ge våra rekommendationer till Högskolan på Åland och övriga intressenter.

Kapitel 8 är en sammanfattning av enkätsvaren på engelska. Denna är gjord då Interreg projektet är ett internationellt projekt och alla deltagande skolor skall ta del av resultat.

2. METOD

2.1 Teoretisk del

Innan vi började skriva på vårt arbete valde vi att läsa in oss på ämnet hållbar utveckling. Detta gjordes med litteratur från Mariehamns Stadsbibliotek. Denna litteratur utgjorde grunden till vårt arbete. För att sedan kunna fördjupa oss i ämnet samt hitta nyare källor valde vi att till stor del utgå från trovärdiga och seriösa hemsidor, rapporter och meddelanden. För att få större förståelse inom ämnet hade vi ett möte med hållbarhetsexpert Erica Scott, som förklarade ämnet för oss på ett konkret sätt.

Till delen hållbar finansiering som i jämförelse med hållbar utveckling har ett begränsat utbud med faktabaserade källor valde vi att kontakta olika företag inom våra avgränsade branscher. Dessa kontaktades via e-post där vi förklarade syftet med vårt arbete och kallade till digitala möten. E-postmeddelandet:

“Hej, Jag Oskar Lönnqvist och Peter Sjölund skriver för tillfället vårt examensarbete på Högskolan på Åland om "Hållbar utveckling och Hållbar Finansiering". Ett väldigt aktuellt ämne som vi tänkte att ni kanske har lite synpunkter på. Vi skulle gärna höra lite tankar från er sida.

- *Hur anser ni att hållbara investeringar/hållbar finansiering påverkar avkastning?*
- *Hur ställer just ni er till:*
 - *Hållbar utveckling:*
 - *Hållbara investeringar/hållbar finansiering*
- *Följer ni endast myndigheternas regleringar och krav för hållbarhet, eller jobbar ni aktivt från en egen plan? Isåfall hur ser den ut? T.ex. prissättning vid lån, investeringar och övriga produkter?*
- *Övriga synpunkter*

Vi skulle vara väldigt tacksamma om ni ville ställa upp på en intervju där vi behandlar ovanstående punkter. Vi använder gärna era svar direkt i arbetet och citerar isåfall till intervjun. Vid synpunkter på detta, tveka inte att ställa frågor.”

De personer som besvarade meddelandet och ställde upp på en intervju var:

Mikael Granskog, Head of Private Banking, Nordea

Ulf Toivonen, Ekonomichef, Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag

Fredrik Byman, Investment manage, Eriksson Capital

Rebecka Eriksson, Vice VD, Eriksson Capital

2.2 Empirisk del

För att uppnå arbetets syfte valde vi pga. den fortgående pandemin Covid-19 att enbart göra våra undersökningar digitalt och i detta fall via Google Formulär. Formuläret som vi skickade ut var helt anonymt. De studerande behövde endast vara inloggade med sina e-postadresser via Högskolan på Åland. Dessa adresser samlade inte vi in, utan detta gjordes för att en studerande inte skall kunna svara på formuläret flera gånger.

Då vi valde vilka frågor som skulle skickas ut, utgick vi från EU:s strategi för hållbar utveckling och de 17 hållbarhetsmål som strategin innehåller. Till frågorna om hållbar finansiering försökte vi att ha frågor utgående från flera olika vinklar och områden inom finansiering och redovisning.

Formuläret skickades ut första gången 19.02.2021 till alla studerande på Högskolan på Åland (491 st). En påminnelse skickades ut ca en vecka senare, den 25.02.2021. Totalt kunde vi den 07.03.2021 se att vi hade 85 st svar och låste därmed enkäten. Av dessa 85 svar så raderade vi 2 st då vi ansåg att svaren ej var seriösa, de hade besvarat enkäten med samma svar på alla frågor. Vi har utgått från att alla de som besvarat enkäten är studerande på HÅ trots att det finns ett okänt antal mailadresser som är dubletter samt att vissa aktiva mailadresser kan tillhöra personer som har avslutat sina studier.

Det finns självklart risker med att samla in data via enkäter då det finns personer som inte svarar, eller inte svarar sanningsenligt. Snabba och slarviga svar innebär slumpmässiga resultat, men är utskicket tillräckligt stort och når tillräckligt många respondenter kan man genom en marknadsundersökning ändå se troliga resultat då mönster skapas.

Med avsikten att få ett riktgivande resultat valde vi flervälsfrågor för att samla in information om de studerandes intresse av hållbar utveckling och hållbar finansiering. På de frågor där vi bad de studerande ta ställning till vad de ansåg att var intressant inom ämnet hållbar

utveckling och hållbar finansiering valde vi en skala från 1-6, där svaren 1-3 ger ett negativt resultat och 4-6 ger ett positivt resultat. Skalan valdes för att tvinga respondenterna att ta ställning. Som exempel i en skala från 1-5 tenderar respondenterna att välja 3 som är det neutrala, det vill säga man undviker att ta ställning i frågan.

2.3 Reliabilitet och validitet

Vi anser att reliabiliteten i vårt arbete är relativt hög. Man kan aldrig garantera att folk i en kvantitativ undersökning svarar ärligt och sanningsenligt. Dock tycker vi att kvaliteten är så pass hög att arbetet kan anses vara trovärdigt samt att enkäten skickades ut till studerande i vuxen ålder, vilket borde minska de icke sanningsenliga svaren.

Validiteten i arbetet bör anses vara väldigt hög då vår uppgift var att ta reda på vad de studerande är intresserade av inom hållbar utveckling och hållbar finansiering. Då vår teoridel endast innehåller svar direkt från de studerande blir validiteten hög.

3. HÅLLBAR UTVECKLING

Hållbar utveckling är en metod som fokuserar på att de fundamentala mänskliga rättigheterna och möjligheter till mänsklig utveckling skall tillgodoses samtidigt som de naturliga systemens förmåga att tillhandahålla samhällen och människor med naturresurser samtidigt som ekosystem bibehålls ("Hållbar utveckling", 2015).

3.1 Historia

Det sägs att den grekiske filosofen Platon (född 428 f.Kr. död 348 f.Kr) bekymrade sig över att de kala bergen i Grekland brutits ner genom avskogning och bete av djur. Kan detta ses som ett miljöproblem, eller är människans negativa effekt på naturen ett nytt fenomen (Hedenus, Persson & Sprei 2016).

Den industriella revolutionen i slutet av 1700-talet gav människor tillgång till maskiner och verktyg som ledde till en förändring där man gick från ett jordbrukssamhälle till ett industrisamhälle. Detta underlättade arbetet för världens befolkning, men samtidigt började människan nu att influera och transformera sin omgivning, med i vissa fall katastrofala följder för miljön och den hållbara utvecklingen. I första hand var det uppeldning av kol för att driva de industriella maskinerna som började skapa problem för miljön (Hedenus, 2016).

Under 1960-talet blev oron i världen stor då man talade om förorening av vår luft, jord och vatten. Sverige tog därför år 1969 det första steget till den allra första miljökonferensen någonsin som arrangerades av FN. Denna konferens blev att kallas *the UN Conference on the Human Environment* och man bestämde att konferensen skulle hållas i Stockholm år 1972. Detta möte anses vara startskottet för FN:s arbete med hållbar utveckling. Det var dock inte före 1981 som miljövetaren och författaren Lester Brown introducerade begreppet hållbar utveckling, ett begrepp som vi ännu idag pratar om. 1987 lanserades begreppet även av Världskommissionen för miljö och utveckling (Brundtlandkommissionen) i dess rapport "Vår gemensamma framtid" och det var då begreppet fick sin stora internationella spridning. Man gjorde då även en definition på uttrycket: "*En hållbar utveckling är en utveckling som*

tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.” (FN-förbundet 2016)

Brundtlandrapporten har satt grundpelarna för de riktlinjer om vad hållbar utveckling är. I rapporten beskrivs långsiktigt tänkande, nya expansionsmoduler, eviga framsteg, vördnad för det ekologiska systemets begränsningar, involvera ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter vid beslutstagande och hederlighet mellan och inom generationer (Bergman & Klefsjö, 2012).

För att förstå termen hållbar utveckling behöver man först kolla på orden “hållbar” och “utveckling” var för sig. Ordet hållbar är besläktat med “uthållig” och “varaktig” och sägs ha sina rötter i skogsbruket där man talade om “hållbar avkastning”. Nuförtiden förknippar man dock allt som oftast hållbarhet med miljöproblem, detta då man under 1960-70 talet började tala om de stora miljöproblemen som då blev aktuella. En väckarklocka för många var boken *Tyst vår* av Carson 1962 där författaren diskuterar de negativa effekterna som spridning av bekämpningsmedel skulle få på naturen (Dahlin J-E, 2014).

Ordet utveckling kan i sin tur kan definieras som “förändring till det bättre”. Utveckling kan alltså ses som motsatsen till status quo och regression. Eftersom att förändring alltid kommer att ske på sikt så kommer något av dessa tre alternativ alltid att vara aktuella och då gäller det att människan ser till att det är utveckling som är förändringen (Dahlin J-E, 2014).

Termen hållbar utveckling kommer från engelskans sustainable development och har översatts till svenska på flera olika sätt sedan den introducerades av Brundtlandkommissionen 1987. Sustainable betyder i grunden att ha något uppe eller att understödja. Man kan även beskriva hållbar utveckling som tre olika slags utveckling: långsiktig hållbar utveckling, bärkraftig utveckling samt uthållig utveckling. Den långsiktiga hållbara utvecklingen berättar att den inte får kollapsa. Bärkraftig handlar om att människans utnyttjande av naturresurser inte får överstiga vad naturen kan bära. Den långsiktiga utvecklingen pekar på precis som namnet säger, tidsperspektivet. (Areskoug & Eliasson, 2017) Man kan även ställa sig frågan om utvecklingen behöver vara hållbar, eller vad skulle motsatsen isåfall vara? Utgående från Brundtlandrapporten torde en ohållbar utveckling

innebära att man tillfredsställer dagens behov men äventyrar kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Denna utveckling är dock självklart inte önskvärd (Dahlin J-E, 2014).

3.2 De tre hållbarhetsprinciperna

Hållbar utveckling är som nämndes i Brundtlandrapporten en utveckling som skall vara hållbar för kommande generationer. Denna definition är den som har fått störst spridning, inte minst för att den är kortfattad och på ett enkelt sätt beskriver begreppet, men även för att den innefattar mer än bara miljöfrågan i ämnet. Man kan även inkludera aspekter som sociala, ekonomiska, etiska och kulturella aspekter som vi även måste värna om för kommande generationer (Dahlin J-E, 2014).

De tre hållbarhetsprinciperna burkar förklaras genom ett Venndiagram (Figur 1) där alla tre principer överlappar varandra. Detta förklaras som att alla principer skall ges lika mycket tyngd och värde (KTH, 2020).



Figur 1: The three pillars of John Elkington's triple bottom line to sustainable business, Medium, 2018

3.2.1 Miljömässig hållbarhet

Miljömässig hållbarhet handlar om att vi på jorden skall visa hänsyn mot miljö- och naturtillgångar genom ett långsiktigt tänkande där man försöker använda så lite naturtillgångar som möjligt för att uppnå minsta möjliga miljöpåverkan. Genom att utveckla framställningsprocesser och försöka skapa stängda kretslopp där produkters levnadstid innefattar processen från tillverkning av produkt, nyttjande av produkt, till förbrukad produkt, skapar man en livscykel för produkten där miljöpåverkan skall vara så liten som möjligt.

Målet med miljömässig hållbarhet är bibehålla vår planets naturtillgångar, ha ett fungerande ekosystem samt bibehålla vår biologiska mångfald (Bergman & Klefsjö, 2012).

Hållbarhet handlar till stor del att hålla jordens ekosystem intakta, och med ekosystem menas ett specifikt område och dess miljö som vi valt att benämna för system. Ekosystemet handlar om att skapa en fungerande enhet där samspelet mellan organismers egenskaper och vad arter behöver för att överleva skapar ett rundgående system. Allt på jorden är en del av ett eller flera ekosystem och eftersom vår värld ständigt förändras är påverkande faktorer för ekosystemen exempelvis temperaturförändringar och miljökatastrofer. Risken finns alltid att ekosystem kan brytas och hota överlevnaden av arter eller organismer som vidare påverkar överlevnaden för andra ekosystem och dess organismer och arter (Persson, 2015).

Historiskt har miljöproblem främst handlat om industriutsläpp medans det i dagens samhälle mer handlar om problematiken att vi förbrukar mer resurser än vad naturen kan producera och bryta ner på ett naturligt sätt. Vi kan hjälpa till att lindra miljöproblematiken genom att använda miljövänliga produkter och logistiklösningar och för att underlätta valet av produkter för konsumenter idag finns miljömärkta produkter och företag vilket gör valet enklare för slutkonsumenten att välja det alternativet som är bäst för miljön. I framtiden kommer det att ställas höga krav på kontroll över resursförbrukning där t ex utsläpp i naturen endast kommer tillåtas om det kan brytas ner av naturen för att på nytt införlivas i naturens kretslopp. Miljöutsläpp i många länder styrs av miljölagar som begränsar hur befolkningen får bete sig i miljöfrågor och huvudregeln är att om miljökonsekvenserna idag är svårbedömda i ett projekt så skall projektet avstås (Persson, 2015).

De fossila bränslena som exempelvis kol och olja har varit ett stort problem ända sedan industrialismen då naturen varken kan återskapa eller bryta ner dessa material i samma hastighet som de förbrukas. Problemet idag är att hitta mer effektiva, förnyelsebara och nedbrytbara energikällor som kan ersätta de fossila bränslena vi använder idag. Idag görs stora satsningar på t.ex. vindkraft och elbilar, där målet är att framställa energi på ett hållbart sätt och att minska på nyttjandet av fossila bränslen. Det gäller att förbruka endast naturliga ämnen som naturen kan ta hand om och inte konstgjorda kemiska lösningar som inte kan brytas ner. Plast är ett exempel på material som naturen inte kan bryta ned naturligt idag och

är ett stort problem i våra hav (Persson, 2015). För att bevara havens resurser kan man idag se fonder som t.ex. Östersjöfonden där man aktivt jobbar med att bryta den ogynnsamma utvecklingen man har sett. Östersjön är idag ett av världens mest förorenade hav och Östersjöfonden har därför valt att belöna och stödja olika projekt som främjar skyddet av Östersjöns miljö (Östersjöfonden, u.å.).

3.2.2 Social och kulturell hållbarhet

Social hållbarhet handlar om att värna om och skapa ett jämlikt och jämställt samhälle där människors trygghet och rättigheter står i fokus. Alla människor oavsett bakgrund har rätt till ett bra och värdigt liv och arbetet inom social hållbarhet. Stor vikt i social hållbarhet läggs på att de grundläggande mänskliga behoven tillgodoses som t ex hälsa, mat, boende, trygghet och tillhörighet (Ramboll, u.å.).

Social hållbarhet skall understödja människor till ett inkluderade samhälle oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion, bostadsort, sexuell läggning, ålder och funktionsnedsättning (Folkhälsomyndigheten, 2018)

Professor i strategisk hållbar utveckling Karl-Henrik Robèrt menar att för att hela samhället ska kunna bli hållbart är det viktigt att naturen bevaras för att människan ska kunna överleva men belyser samtidigt vikten av att det sociala systemet inte får kollapsa. Det sociala systemet är uppbyggt på tillit mellan människor där grundstenarna är att ta tillvara på människors olika kompetenser och att skapa samarbeten människor emellan. Genom att ha tillit till de som styr vårt samhälle som exempelvis politiker skapas också tillit mellan folket, men har vi inget förtroende för den politiska styrningen litar vi heller inte på varandra. (Tjugotjugotva, 2020)

Social hållbarhet innehåller fem olika delar för att social hållbarhet skall uppnås. Dessa fem delar är hälsa, inflytande, kompetens, opartiskt system samt meningsbyggande (Thefuture, u.å.).

Hälsa förklarar hur viktigt det är att vi människor litar på att styrningen och makten i vårt samhälle gör allt för att vi tillsammans ska lösa det här tillsammans. Den här aspekten är

aktuell idag genom pandemin Covid-19 som vi idag genomlever. Genom att ha förtroende och tillit för de som styr vårt samhälle gör det också att vi på ett hållbart sätt kan ta oss ur situationen vi befinner oss i. Det handlar om förtroende där våra politiker får ta stora beslut som exempelvis turordningen vid vaccination som accepteras av befolkningen för att vi tillsammans ska klara av hälso problematiken vi genomlever. Strukturen bibehålls genom förtroende och gör att kaos inte skapas. Det är viktigt att människor samverkar till lösningar istället för att alla tänker egoistiskt. Vid samarbete så kan vi människor tillsammans skapa fredliga och jämställda samhällen (Tjugotjugotvå, 2020).

Människor måste även få ha ett inflytande för att känna sig delaktiga i det sociala systemet för att systemet skall fungera. För att få ett samhälle att fungera och att få alla i samhället att jobba mot gemensamma mål krävs att alla ska få ge sin åsikt om exempelvis brister och förbättringar. Får man inte ge inflytande skapas utanförskap vilket leder till att människor inte längre samarbeta (Tjugotjugotvå, 2020).

Grunden i hur människan är skapad handlar mycket om att vi människor vill utvecklas efter våra förutsättningar genom att ständigt utveckla vår kompetens. Det handlar som exempel om att makten inte får stå i vägen för rätten att gå i skola men också att man inte får fortbildning på arbetsplatsen. För att förtroende skall skapas mot ledande organ måste chansen att växa och utvecklas finnas för att förtroendet skall hållas intakt (Tjugotjugotvå, 2020).

Genom att system och arbetsplatser är opartiska skapas förtroende medan partiska system gör att förtroende för systemet kollapsar. För att system och styrning skall vara hållbar krävs att vi har tillit till systemet och för att folket ska ha tillit till ett system eller styrning krävs ett opartiskt system där inte vissa gynnas mer än andra. Exempel kan handla om diskriminering eller orättvisa val till höga befattningar (Tjugotjugotvå, 2020).

Makten får heller inte vara i vägen för människans rätt att följa meningen i livet.

Meningsbyggande kan handla om att följa en religion eller bara bygga en mening på arbetsplatsen för att skapa en situation där det vi gör är viktigt (Tjugotjugotvå, 2020).

Social hållbarhet handlar mycket om tillit till styrningen i samhället på alla nivåer. Problem finns idag med det ekonomiska systemet där många rika blir rikare och många fattiga blir fler skapar problem med tilliten i samhället, vilket leder till att människor inte längre samarbetar utan drar åt olika håll. Ett samhälle uppbyggt på tillit skapar samarbeten och hållbara lösningar (tjugotjugotva, 2020).

Kulturell hållbarhet avhandlar urbaniseringen, städer och samhällen där man skall skapa trygga platser för samtliga invånare i länder. Hållbara städer innebär utmaningar där bastjänster som exempelvis sjukvård, utbildning, energi, transport skall garanteras samtidigt som alla invånare har rätt till värdiga boendeförhållanden utan negativ påverkan på miljön. Fördelen med urbaniseringen är att den utvecklar samhället genom att det skapas arbetstillfällen och inkomster samtidigt som fler människor kommer närmare bastjänsterna där vård och utbildning är en viktig del för att utveckla kulturer i samhället. En av de negativa aspekterna med urbaniseringen är att stigande inkomster leder till större konsumtion som skapar både stora klyftor ekonomiskt i samhället samtidigt som miljöproblem som nedsmutsning och slumområden skapas (Kestavakehitys.fi, 2020).

3.2.3 Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet handlar om att vara sparsam med befintliga tillgångar och att använda dessa resurser under så lång tid som möjligt. Att behaga kundbehov samtidigt som handeln globaliseras är en förutsättning för att levnadsstandarden på jorden skall bli bättre. Genom att prissätta produkter där förbrukade naturresurser återspeglas i priset på en produkt eller tjänst försöker man åstadkomma en framtid med ekonomisk hållbarhet. (Bergman & Klefsjö, 2012)

För t.ex Finlands bank handlar ekonomisk hållbarhet om att skapa stabilitet och främja inkluderande betalningssystem som är tillgängligt för alla. Finlands bank beskriver att man följer hållbarhetsmålen enligt FN:s hållbarhetsprinciper på ett närvarande och opartisk sätt där hållbar tillväxt och välfärd också främjas genom att upprätthålla stabila priser samtidigt som man bibehåller stabilitet i det finansiella systemet (Finlands bank, u.å).

Ett annat exempel är Ålands landskapsregering som använder en utvecklad hållbarhetsstrategi där man alltid ställer tre frågor i kronologisk ordning innan beslut tas inom organisationen: Rör vi oss i rätt riktning? Är detta en flexibel lösning? Är lösningen ekonomiskt försvarbar? Genom att alltid först ställa frågan om beslutet rör oss i riktningen mot de utsatta hållbarhetsmålet först skapas en medvetenhet som gör att alla inom organisationen blir medvetna vart vi är på väg inom hållbarhet. Här är den ekonomiska delen i beslutet är nedprioriterad till att inte bara handla om avkastning utan istället om det är ekonomisk försvarbart (Ålands landskapsregering, 2013).

3.3 EU:s strategi för hållbar utveckling

EU:s strategi inom hållbar utveckling gäller för hela EU-området och handlar om att vi på jorden skall tillgodose behoven hos nuvarande generationer utan att riskera framtida generationers behov. FN:s internationella ram *2030-agendan* togs i bruk 2015 och innehåller de 17 hållbarhetsmålen med huvudsyftet att utrota fattigdomen och nå en hållbar utveckling för samtliga i världen till år 2030. EU har lovat FN att gå i bräschen för att nå en hållbar utveckling och hållbarhetsmålen finns med i samtliga EU-kommissionens 10 prioriteringar.

De 17 målen som ska uppfyllas för att nå en hållbar framtid innehåller olika delar av de tre hållbarhetsprinciperna, ekonomi, social och miljö enligt figur 2.



Figur 2, 17 globala mål för hållbar utveckling, Regeringskansliet, u.å.

För att *2030-agendan* skall kunna genomföra sina mål krävs att hållbarhetsmålen förs in i politiska beslut som fattas. EU:s medlemsnationer måste skapa gemensamma samarbeten mellan länder, institutioner, organisationer och folket för att få alla att dra åt samma håll med målet att skapa en hållbar värld där alla kan leva ett värdigt liv med liknande förutsättningar. Denna åtgärd gäller naturligtvis inte bara EU området utan EU främjar också hållbar utveckling i hela världen genom att använda utrikespolitiska verktyg för att främja arbetet mot hållbarhetsmålen i utvecklingsländerna (Europeiska kommissionen, 2016).

Ett annat av EU:s mål är att skapa partnerskap mellan kontinenterna. EU har som exempel i slutet på 2020 utvecklat en *Afrika-strategi* där en fond skapats för att nå målet att förbättra relationen mellan EU-länderna och de afrikanska länderna. Syftet med fonden är att skapa ett mer jämlikt partnerskap. Investeringar i Afrika främjas om det ökar digitaliseringen, skapar en hållbar utveckling, ökar sysselsättning, skapar fred, förbättrar förvaltning och ökar migration och rörlighet. För att partnerskapet skall bli lyckat krävs en aktivare politisk dialog, och genom en aktivare dialog kommer man också närmare ökad handel och större ömsesidighet länder emellan (Utrikesministeriet, 2020).

3.3.1 De 17 globala målen

Fattigdom - Fattigdomen har minskat under de senaste decennierna, trots detta finns det mycket arbete kvar att göra. Men fattigdom menar man inte bara den ekonomiska aspekten utan även brist på t.ex. makt, frihet och hälsa.

Ingen hunger - Att bekämpa hunger innebär att man försöker uppnå att alla människor har tillgång till tillräcklig och näringsrik mat. T.ex hållbart jordbruk kan främjas av moderna tekniker och opartiska distributionssystem tryggar tillräcklig föda för alla.

God hälsa och välbefinnande - Att säkerställa god hälsa och främja välbefinnande för alla människor är något som har utvecklats med stor framgång. T.ex har barnadödlighet minskat med ca. 50% sedan 1990.

God utbildning för alla - Utbildning skall vara en grundläggande mänsklig rättighet. Trots detta räknar man med att 774 miljoner människor i hela världen ej kan räkna och skriva. Man kan genom forskning se att god utbildning är en av de viktigaste delarna för att uppnå välstånd, hälsa och jämställdhet då kunskap utvecklar vårt samhälle.

Jämställdhet - Att kvinnor och män skall vara jämställda är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Detta innebär bland annat en värld där vi lever fritt från våld och diskriminering.

Rent vatten och sanitet för alla - Idag lever en tredjedel av världens befolkning med ingen eller begränsad tillgång till sanitet. Detta orsakar sjukdomar och skapar en miljö som ej är hälsosam att leva i.

Hållbar energi för alla - För att kunna möta de utmaningar vi står inför idag så krävs det att vi kan framställa energi som är hållbar och besparar jordens resurser. T.ex genom förnyelsebara energikällor som vind-, vatten- och solenergi.

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt - För att vår ekonomi skall ha en hållbar tillväxt krävs det att vår sysselsättning är produktiv. Detta främjas via säkra anställningar och anständiga arbetsvillkor samt ge bättre förutsättningar för innovationer.

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur - Grunden till ett framgångsrikt och hållbart samhälle är en stabil infrastruktur där innovation och teknologi är nyckeln.

Minskad ojämlikhet - Ett samhälle som bygger på principen om allas lika rättigheter och värde oberoende t.ex. kön, etnicitet, ålder osv är ett hållbart samhälle med större möjligheter att utvecklas.

Hållbara städer och samhällen - En hållbar stadsutveckling har som grund att byggnader bör byggas hållbart. Även infrastruktur, transporter och återvinning bör vara hållbart för att urbaniseringen inte skall skada miljön, men även för att skapa ett mer jämställt samhälle.

Hållbar konsumtion och produktion - I alla år har vi människor levt och försett oss med naturresurser som vår jord inte längre kommer kunna återproducera. Istället måste börja tänka hållbart vad gäller både produktion och konsumtion.

Bekämpa klimatförändringarna - Klimatförändringar är ett av de mest verkliga och största hoten mot hela den civilisation som vi lever i. Att bekämpa utsläpp av växthusgaser är något som är ett måste för att bevara vårt ekosystem.

Hav och marina resurser - Människan är beroende av havets resurser. Idag ser vi problem som överfiske, försurning och föroreningar som hotar vårt hav.

Ekosystem och biologisk mångfald - Att skydda vårt ekosystem och biologiska mångfald är av högsta prioritet för vårt liv på jorden.

Fredliga och inkluderande samhällen - Att leva i en värld fri från våld är inte bara ett mål utan även ett medel för hållbar utveckling. Alla människor bör vara lika inför lagen och ha lika tillgång till rättvisa (Globala målen, 2021).

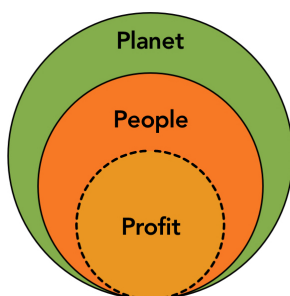
Genomförande och globalt partnerskap - Genom ett globalt partnerskap kan vi förverkliga de globala mål som finns för att säkra en hållbar utveckling. Internationella investeringar och utbyte av expertis och kunskap är viktiga delar för att målen skall uppnås.

3.4 Metoder för hållbar utveckling

3.4.1 FSSD

FSSD är en av de mest beprövade metoderna när det handlar om hållbarhet och det står för Framework for Strategic Sustainable Development. Denna metod är en utvecklad modell av de tre hållbarhetsprinciperna, som grundar sig på att 8 st miljömässiga och sociala hållbarhetsvillkor skall uppfyllas. De 3 miljömässiga hållbarhetsvillkor som skall uppfyllas är att naturen inte skall utsättas för koncentrationsökning av ämnen från berggrunden, koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion och undanträngning med fysiska metoder. Utöver dessa så finns det 5 sociala villkor där man utgår från att det inte skall finnas strukturella hinder för människors hälsa, inflytande, kompetent, opartiskhet och mening (thefuture, u.å).

Idag har man övergått från att jobba utgående från de tre hållbarhetsprinciperna till att utgå från FSSD-metoden. Kärnan i principen är att fokusera på planetens resurser och människorna på jorden och inte fokus på att tjäna pengar utan att pengar skall vara ett verktyg för att uppnå de 8 hållbarhetsmålen. Fokus i FSSD är inte avkastning utan diskussionen handlar mer om att om investeringsbeslut är fattade på ekonomisk försvarbar grund (Scott, 2021).



År 2013 antog Ålands landskapsregering en strategi för hållbar utveckling baserad på FSSD där man belyser vikten av en politisk enighet och långsiktighet för att uppnå de uppsatta hållbarhetsmålen för att Åland ska hållbart, välmående och konkurrenskraftigt samhälle år 2051. Eftersom resurserna på jorden idag minskar samtidigt som befolkningen ökar kan man beskriva problematiken som att vi idag befinner oss i som en återvändsgränd där resurserna håller på att ta slut. De minskade resurserna och den ökade befolkningen gäller naturligtvis inte bara Åland utan är ett globalt problem som skall lösas tillsammans (Ålands landskapsregering, 2013).

Genom att genomföra denna hållbarhetsstrategi deltar Åland till att skapa ett hållbart samhälle samtidig som Åland skapar sig beredskap för framtida lagstiftningar och regleringar som exempelvis genom att ligga steget före i hanteringen av avfall (Ålands landskapsregering, 2013).

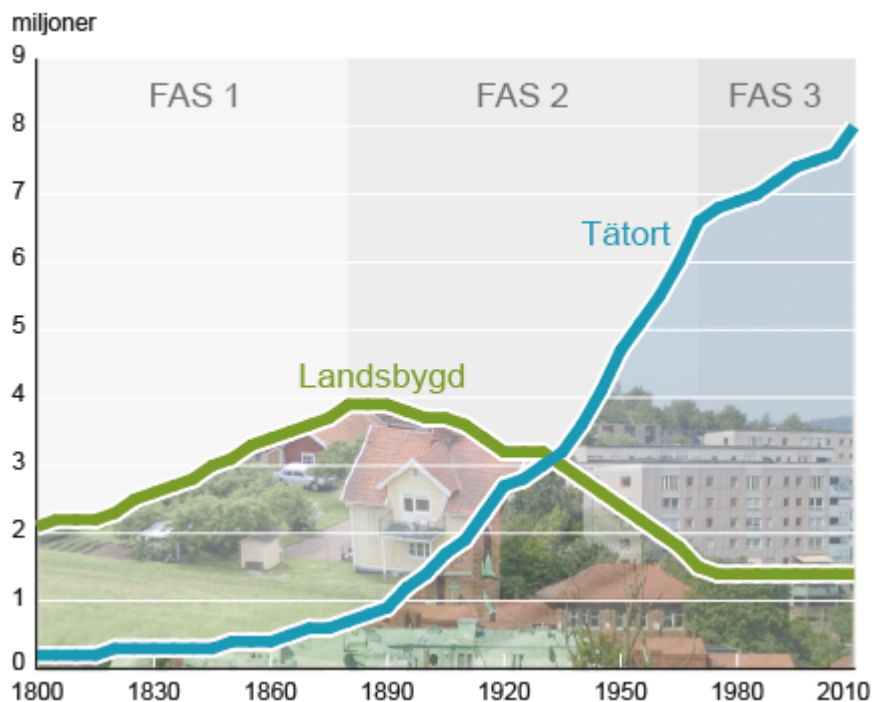
4. HÅLLBAR FINANSIERING

Hållbar finansiering innebär att man tar de tre hållbarhetsprinciperna, social, miljö och ekonomisk vid beaktande när det gäller finansiering. Med finansiering avses både investeringar och lån i olika former (Finansinspektionen, u.å). Exempel på olika finansieringsformer då man talar om inlåning är: banklån, obligationslån, leasing och olika former av stöd. Med investeringar menar man oftast att man köper bolag eller andelar i bolag i form av t.ex. aktier och andelar. (Andrén, Eriksson & Hansson, 2015)

4.1 Historia

4.1.1 Första vågen

De första stegen mot hållbar finansiering tog på 1970-talet (den första gröna vågen) och banade väg för att människor skulle börja leva mera medvetet samt att man började diskutera det kapitalistiska systemets inverkan på vår jord. Följden av detta blev att människor igen började flytta ut på landet för att leva ett enklare liv. Detta syns i figur 4 där man ser att urbaniseringen minskade under 1970-talet (Grankvist P, 2012).



Figur 4, Sveriges befolkning i tätort och på landsbygd, från 1800 till 2010, Statistikmyndigheten, 2015

4.1.2 Andra vågen

Den andra gröna vågen uppstod i början på 1990-talet. I jämförelse med den första vågen banade denna väg för reduktion av människans negativa miljöpåverkan i form av utsläpp av gödning och gifter samt återvinning av produkter. Denna våg lade grunden för olika produktmärkningar som t.ex. Svanen och Bra Miljöval. Dessa märkningar hjälpte människor att köpa sig till en hållbarare värld. (Grankvist, 2012)

4.1.3 Tredje vågen

Den tredje vågen fokuserar mera på näringslivet och man brukar säga att den tog fart 2006 efter premiären av Al Gores film *En obekväm sanning*. Idag är det väldigt få företag inom alla olika branscher som inte har fått stå till svars angående sin klimatpåverkan. Den tredje vågen startade med fokus på utsläpp/växthusgaser men har vidgats till att man idag ser till den sammantagna påverkan på planeten (Grankvist, 2012).

Den tredje vågen är den vi lever i idag och företag har verkligen insett att fördelarna med att miljömässigt ansvarstagande även har ekonomiska fördelar. Detta fokuserade världsbankens förre chefsekonom Nicholas Stern på då han år 2006 presenterade *Sternrapporten*. Han pekade på att klimatförändringarna är en ekonomisk fara och skulle kunna orsaka världsekonomin kostnader på motsvarande 5-20% av hela världens BNP. Han försökte i och med denna rapport få företagen att inse att man inte skulle minska sin lönsamhet, utan istället se sina satsningar för miljön som en investering i framtida produktivitet eller som en investering i den globala ekonomins överlevnad (Grankvist, 2012).

4.2 Bedömning av hållbarhet

Idag strävar många privatpersoner, framförallt av den yngre generationen efter att investera hållbart i sin portfölj. Detta är en följd av de tre gröna vågorna som vi har sett. Att veta vad som är hållbart kan vara svårt att sätta fingret på, men ett exempel på att mäta detta är enligt ESG-kriterierna. ESG står för: *environmental, social and governance-kriterier* eller miljö, social och bolagsstyrnings-kriterier. Att avgöra miljökriterier kan göras via att t.ex. mäta bolagets utsläpp, avfallshantering samt hur naturresurser återvinns. Sociala kriterier är svårare att mäta då dessa handlar om mjuka värden som t.ex. säkerhet på arbetsplatser, delaktighet i

lokalsamhället osv. Att styra bolaget hållbart handlar till stor del om att sköta verksamheten på ett hedersamt sätt, hantera sin redovisning korrekt, undvika intressekonflikter inom styrelsen och hålla sig borta från mutor och korruption. (Tessin, 2020) Att bryta mot internationella överenskommelser kan ha stor inverkan på ett visst bolags aktie. Två exempel på detta är Volkswagens skandal rörande utsläpp samt nordiska bankers penningtvätt i de baltiska länderna. Idag finns väldigt lite regleringar om hållbarhetsrapportering dock finns det en oberoende organisation (ISO, International Organization for Standardization) som offentliggjort standarder av rapportering av hållbarhet. ISO 26000 bedömer organisationers hållbarhet och är ett frivilligt internationellt ramverk som ska ge stöd och vägledning till hållbara organisationer oavsett storlek (SIS, u.å).

Allt fler investerare kräver även att bolagen de investerar i skall handla etiskt. Detta kan försvåra finansieringen för missa mindre hållbara bolag om de inte anses uppfylla ESG-kraven. (Granskog, 2021)

Svårigheten att bedöma om ett företag som anses vara hållbart verkligen är hållbart är något som man idag ofta funderar på. En bransch som har vuxit under de senaste årtiondet är vindkraften. Till skillnad från fossila bränslen ses vindkraften som ett hållbart och grönt alternativ vid produktion av elenergi. Framställningen av energi med vindkraft är självklart hållbarare än t.ex. med kolkraftverk, men hur hållbart är vindkraft då man ser till hela livscykeln från produktion till avveckling. Ett företag som verkar inom en bransch som anses vara icke hållbar kan sett till en helhetsbild ändå vara mer hållbar än ett företag som verkar inom en hållbar bransch. T.ex. kan använda sig av en modern och hållbar avfallshantering trots att produkten som tillverkas inte är hållbar. Ett exempel på detta är Eriksson Capitals dotterbolag ViskoTeepak som tillverkar korvskinn. ViskoTeepaks produkt anses inte vara hållbar, men istället har företaget satsat mycket på avfallshantering och andra miljöfrågor som gör att man skapar sig en konkurrensfördel mot sina konkurrenter. (Eriksson, 2021)

4.2.1 SFDR

Tidigare har det varit svårt att bedöma om en fond skall ses som hållbar eller inte och hur man isåfall skall bedöma de hållbara fonderna. Sedan den 10:onde mars 2021 har arbetet med detta förenklats tack vare EU:s SFDR direktiv. SFDR står för Sustainable Finance Disclosure

Regulation och skall fungera som en långsiktig lösning för att skapa en hållbar tillväxt inom EU senast år 2050 för att klara målen som är satta i Parisavtalet (koldioxidneutral ekonomi). Grunden för SFDR handlar om att man som investerare skall kunna jämföra fonder från ett hållbarhetsperspektiv under ett gemensamt ramverk, där fonderna rankas enligt samma principer. För att nå målet med en koldioxidneutral ekonomi vill inte enbart reglera offentliga medel, utan även styra privata tillgångar mot hållbarare investeringar. SFDR kräver att kapitalförvaltare och fondbolag måste visa en transparens och sitt erbjudande från en hållbarhetssynvinkel (Nordea funds, 2021).

Den fonderna som enligt SFDR ses som de mest hållbara kallas “Artikel 9-fonderna” och färgsätts som mörkgröna. Dessa skall ha en direkt positivt inflytande på samhället och miljön. “Artikel 8-fonderna” eller de ljusgröna fonderna är de som de miljömässiga och sociala hållbarhetsprinciperna och t.ex. exkluderar vissa branscher från sin portfölj. Dessa kan även använda sig av ESG-strategier där man bl.a. ser till att bolagen som fonderna investerar i uppfyller en god bolagsstyrning. Resterande fonder som inte uppfyller kraven för artikel 8 och 9-fonderna är inte klassade som hållbara, dock kan dessa jobba utgående från vissa delar av ESG (Nordea funds, 2021).

4.3 Hållbarhet och avkastning

För att man skall vilja investera i bolag som beaktar dessa principer bör det även ge en bra avkastning. 2007 analyserade Margolis, Elfenbein och Walsh 167 olika studier under en 35 års period (1972-2007). Där kunde man hitta en positiv korrelation mellan bolagets finansiella resultat samt rapporterade hållbarhetsmått. 2015 analyserade även Busch och Basse 2200 liknande studier, även de kunde konstatera att finansiella resultaten korrelerade positivt med hållbarhet. (Wiklund, 2020, 22 september)

Om man ser till kortare tidsperioder så styr främst G (governance) avkastningen för ett företag, t.ex. svängningar i aktiekurser till följd av skandaler inom bolaget. Då man ser till längre tidsperioder har E (environmental) och S (social) en större inverkan. Som exempel koldioxidutsläpp och arbetsrättsfrågor har inte någon större inverkan på korta tidsperioder,

men då man ser till längre tidsperioder kan man påverka avkastningen (Wiklund, 2020, 22 september).

Enligt Eriksson Capitals Vice VD Rebecka Eriksson (intervju, 15 april, 2021) finns det idag ingen framtid för icke hållbara investeringar. Detta leder till att de långsiktiga investeringar som man gör idag bör vara hållbara för att man i längden skall få någon avkastning överhuvudtaget. För att undvika att behöva göra stora och dyra förändringar är det viktigt att ligga steget före de regleringar som man tror att skall komma i framtiden.

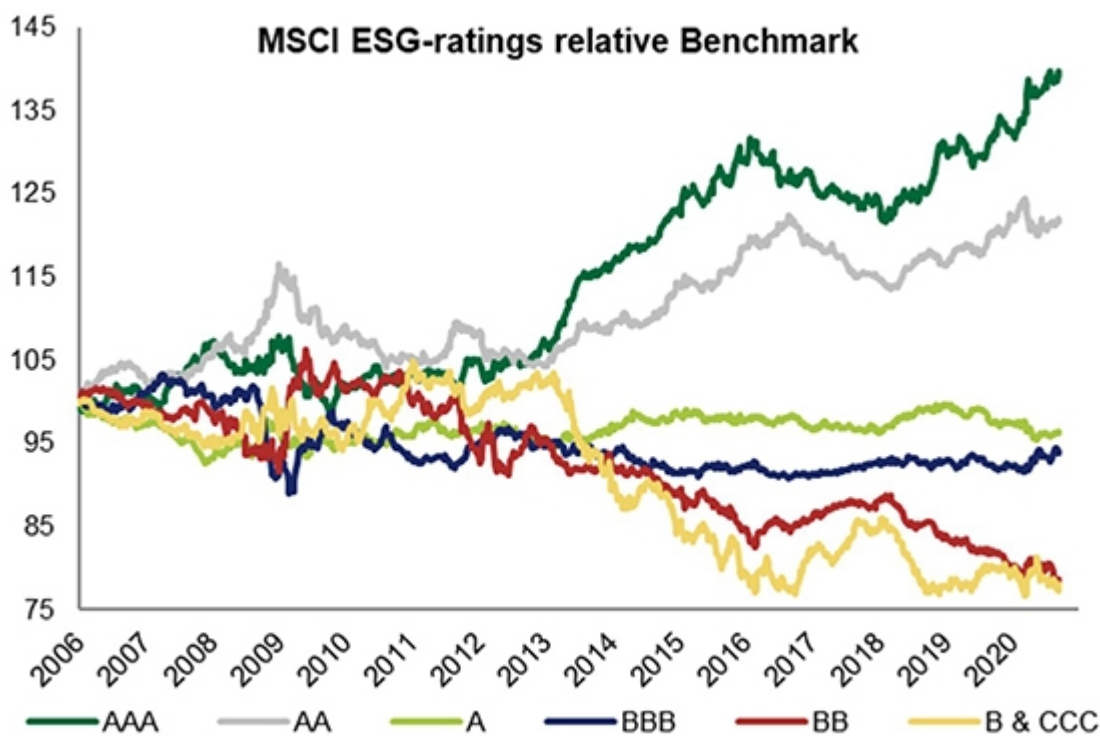
Att hållbarhet är ett väldigt aktuellt ämne och ses som någonting positivt gör även att priser på aktier trycks upp i hållbara företag. Så en del av den positiva korrelationen mellan hållbarhet och avkastning kan troligtvis kopplas till den trend som vi ser idag (Granskog, 2021).

Ett problem vi idag ser är att priset på hållbara fonder eller så kallade gröna fonder är dyrare än de fonder som inte är klassificerade som gröna. Detta beror på flera orsaker, men framförallt krävs det mycket arbete och expertis för att screena och kontrollera marknaden på vilka företag som är hållbara och då kan ingå i fondens portfölj. Nordea som är Nordens största finansiella bolag sett till antalet anställda samt balansomslutning, outsourcar mycket expertis inom hållbarhetsfrågor, vilket leder till större kostnader. Dessa kostnader gör att priser på hållbara investeringsprodukter idag är lite högre än "vanliga" produkter. (Granskog, 2021)

Ulf Toivonen på Ålands Ömsesidiga försäkringsbolag menar att bolaget vid investeringar ofta tänker på den långsiktiga avkastningen för en investering och kan acceptera lägre avkastning i början på ett projekt om investeringen uppfyller hållbarhetskraven. Att tänka långsiktigt är något som underlättas av bolagsformen då bolaget ägs av kunderna och att bolaget inte behöver uppvisa en vinst i bokslutet. Bolaget har valt att investera i samhällsnyttiga och hållbara projekt som väntas ge en långsiktig avkastning på lång sikt. Några exempel på detta är vindkraft, laddstationer för elbilar och landbaserade fiskodlingar. (Toivonen, 2021)

4.3.1 ESG och avkastning

Bolag kan rangordnas på enligt ett ESG-betyg som en fristående, oberoende utvärderare ger, exempelvis MSCI (Morgan Stanley Capital International). Där får man ett betyg mellan CCC och AAA där CCC är de sämsta (eller de som rapporterat minst) och AAA är de bästa betyget. Studier som har gjorts där företag har jämförts utgående från denna skala har visat att den bästa femtedelen visade en bättre avkastning än den lägsta femtedelen (se figur 5).



Figur 5, Kan avkastning och hållbarhet kombineras?, Ålandsbanken, 2020

Historiskt sett kan man genom att kolla på ESG betyg se att företag med höga betyg har varit mer lönsamma än de med lägre betyg. Dessa företag har visat mer stabila vinster samt högre dividendutbetalningar. Orsaken till detta kan härledas till att de företag med höga betyg kan locka till sig mer attraktiv arbetskraft, bättre förvaltning inom innovationer, mer långsiktiga planer med nöjda kunder samt långsiktiga belöningssystem för de anställda. (Wiklund, 2020, 22 september)

4.4 Hållbar finansiering i praktiken

Hållbarhet som trend är idag väldigt stark och genom nya regleringar och samarbeten så börjar vi se hållbarhet inom de allra flesta branscherna. Idag ser vi ett överskott på kapital som letar hållbara investeringar och framtiden för hållbara investeringar ser ljus ut. (Byman, 2021)

M. Granskog (intervju, 7 april 2021) på banken Nordea förklarade att en investering är något som skall ge avkastning, så för att en finansiering skall vara hållbar krävs att den både klarar de miljömässiga och sociala aspekterna med samtidigt ger en ekonomisk avkastning för att vara hållbar. Dock är hållbarhet idag ännu något som till stor del ses som ett verktyg till en "må-bra känsla". Granskog förklarar att hållbarhet tas i beaktande på flera sätt inom finanssektorn, t.ex. jobbar man med prissättning utgående från hållbarhet. Miljöfaktorn är något som idag är ett moment i kreditbedömningen vid utlåning, idag främst till företag då dessa är lättare att bedöma hållbarhet på. Ett projekt som inte är hållbart ses som ett projekt med större risk och därmed kan räntan bli högre än vid ett hållbart projekt. I Sverige har man kommit längre med hållbar finansiering än i Finland och på Åland, där dock Åland ligger mellan Sverige och Finland i utvecklingen. I Sverige kan man se främjande av hållbarhet i utlåning till privatpersoner vid t.ex. billån för elbilar och bostadslån där fastigheten uppfyller diverse miljöklassificeringar (Granskog, 2021).

Ett tydligt exempel på hur man gör sina investeringar hållbara är att man undviker att investera i vissa branscher. Idag tar många investerare avstånd från t.ex. oljebranschen då framtiden inom branschen är osäker. Istället börjar man rikta in sig på nya hållbara branscher som man kan se klara sig även på lång sikt. Då man ser till hur människan lever idag och hur naturens resurser är begränsade så är det tydligt att vi som människor måste ändra vårt beteende och hur man som företag måste se över sina visioner och värderingar. Hur vi investerar och ser på finansiering i framtiden kommer även att ändras tack vare lagar, regleringar och andra överenskommelser (Eriksson, 2021).

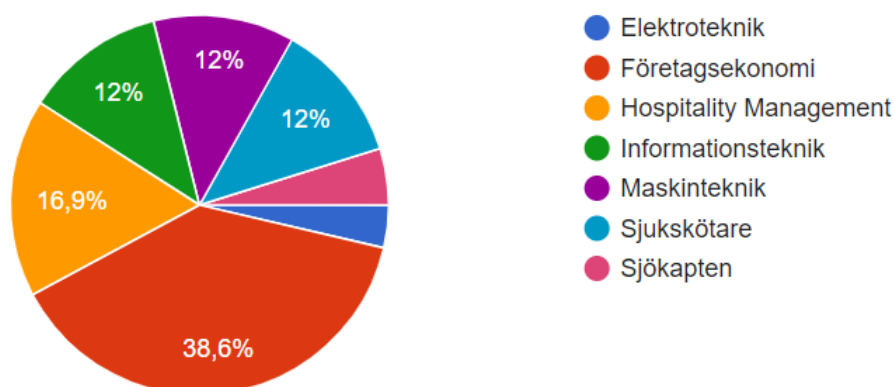
5. EMPIRI

Denna empiri behandlar det formulär som har beskrivits i metoden för arbetet (sid 9). Svaren och datan som presenteras kommer uteslutande från formuläret och från kalkylarket som hittas under bilagor.

5.1 Respondenternas studieprogram

Enkäten skickades ut till alla studerande på Högskolan på Åland (HÅ). På HÅ finns följande studieprogram: Elektroteknik (ET), Företagsekonomi (FE), Hospitality Management (HM), Informationsteknik (IT), Maskinteknik (MT), Sjukskötare (VA) och Sjökapten (SK).

Den procentuella fördelning bland respondenterna baserat på studieprogram ser ut enligt följande:



Man kan tydligt se att de flesta (38,6%) av respondenterna studerar företagsekonomi följt av en jämn fördelning av studerande från HM, IT, MT samt VA. Den låga svarsfrekvensen från SK och ET beror högst antagligen på att det finns färre studerande på dessa program.

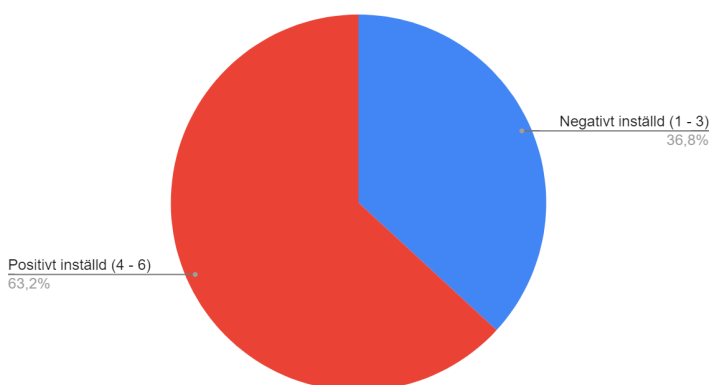
Total svarsfrekvens: $83/491 = 16,9\%$

Eftersom att studerande från FE utgör en så stor del av svaren så har vi valt att jämföra FEs svar mot de övriga svaren.

5.2 Hållbar utveckling

I ämnet hållbar utveckling blev det totala medeltalet i samtliga frågor 4,04 och medianvärdet 4, vilket visar att de studerande har en positiv inställning till ämnet. Antalet negativt inställda (1-3) på samtliga frågor var i medeltal ca 31 personer medan de positivt inställda (4-6) var ca 52 personer. Mest positiva till hållbar utveckling är VA följt av SK och de minst intresserade av ämnet är ET. Skillnaden mellan svaren från FE programmet och de övriga var marginell, 4,09 för FE mot 4,01 för de övriga.

Hållbar utveckling



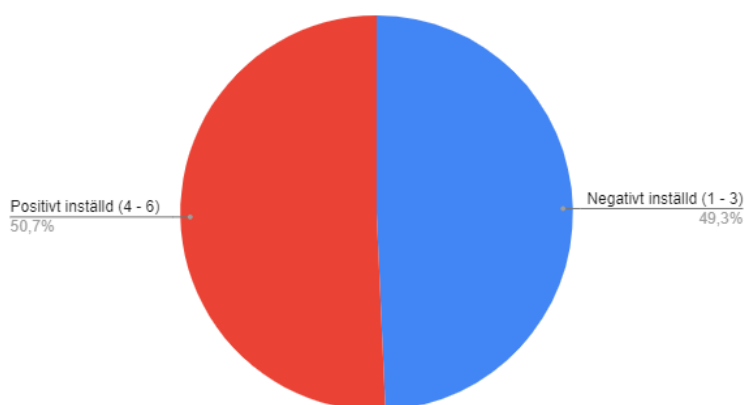
I svaren vi fick från de studerande på ämnet hållbar utveckling kan vi se att de ämnen som de studerande visar mest intresse för är: *Hur man bevarar och nyttjar havets resurser*. Detta kan antas kopplas till att Ålänningar överlag är insatta i hur man skall bevara Östersjön samt den naturliga närheten till havet och därmed anser man att det är ett intressant ämne. Medeltalet i svaren mellan de studerande på FE och de övriga programmen var marginell i frågan. Man kan se att de som studerar till sjökaptent och de som studerar maskinteknik är väldigt intresserade av nyttjandet och bevarandet av havets resurser, med ett medeltal på 5,75 respektive 5,70 i skala 1-6. Det är helt logiskt att medeltalet är högt här för de som studerar till sjökaptent och maskinteknik då det handlar om bevarandet och nyttjandet av resurserna på deras framtida arbetsplats. Övriga ämnen som intresserar det studerande är hållbar energi, ekosystemen, klimatförändringar men även god hälsa. Man kan se att ämnen som handlar om natur och miljöfrågor generellt får höga betyg medan frågor som handlar om människor får lägre betyg i undersökningen. Det kan vara så att frågor om fattigdom och hunger är något

som inte tillhör vardagen för oss som lever i Norden i samma grad som frågor om energi och miljö.

5.3 Hållbar finansiering

Inom hållbar finansiering blev medeltalet på samtliga frågor 3,51 och medianvärdet 3. Detta visar ändå på en positiv inställning till ämnet. Antalet negativt inställda (1-3) på samtliga frågor var i medeltal ca 41 personer medan positivt inställda (4-6) var ca 42 personer på samtliga frågor. Det som man kan se är att de som är positiva till frågor om hållbar finansiering är studerande vid VA och FE. Skillnaden i medeltalet på svaren var mellan de studerande på FE och de övriga programmen i ämnet hållbar finansiering ganska stor då medeltalet för FE var 3,87 mot 3,29 för de övriga.

Hållbar finansiering



Det som intresserar de studerande mest är hur ett företags finansiella resultat korrelerar med hur hållbar verksamheten är. Även olika trender inom hållbar finansiering anser de studerande att är intressant. Lägst intresse är det bland frågor kring globala lagar, överenskommelser och avtal som reglerar finansieringsmarknaden och hållbar finansiering. Man kan se att de som studerar företagsekonomi har ett större intresse i hur man anpassar företagets redovisning och ekonomiska rapporter till hållbarhetsfrågor i förhållande till de övriga studerandes poängsättning. Detta har troligtvis att göra med att de som studerar på FE programmet läser redovisning och är därför också mer intresserade av frågor som handlar om redovisning och ekonomiska rapporter i hållbarhetsfrågor.

6 ANALYS AV SVAREN

Vid en snabb överblick av svaren på enkäten kan man tydligt se att frågor om hållbar utveckling intresserar mer än frågor om hållbar finansiering. Att utfallet blev så är knappast något att bli förvånad över. Hållbar utveckling är något som har diskuterats länge och idag känner nästan alla till den miljömässiga aspekten inom hållbarhet medan man inte har hört lika mycket om hållbar finansiering. Enkätens sista fråga handlade om att definiera hållbarhet med sina egna ord. På denna fråga var svaren väldigt tydligt inriktade på den miljömässiga aspekten, men även till viss grad på den sociala delen (jämfördhet osv).

Då man jämför svar mellan de olika programmen ser man att de studerande vid ET är mest negativt inställda till både hållbar utveckling och hållbar finansiering medan de studerande vid VA är mest positivt inställda till båda ämnen. Vi tror att detta kan ha att göra med könsfördelning då kvinnor enligt oss ser mer positivt på hållbarhet än män (se tabell 1).

Tabell 1, Antal studerande inom utbildningsprogram, Högskolan på Åland, 2021

ANTAL STUDERANDE INOM UTBILDNINGSPROGRAM

Utbildningsprogram/ studielinje	Närvarande studerande 20.9.2020						Enligt kön	
	20.9.2020 (inskrivna)					Summa	Kvinnor	Män
	1	2	3	4	5*			
Elektroteknik	23	0	13	0	13	49	4	45
Företagsekonomi	29	23	20	8	22	102	67	35
Hospitality Management	27	14	15	7	10	73	45	28
Informationsteknik	30	15	10	15	14	84	20	64
Maskinteknik	15	5	14	8	26	68	2	66
Sjöfart	13	5	4	7	23	52	7	45
Vård	23	16	10	14	0	63	58	5
Summa	160	78	86	59	108	491	203	288

Det som sticker ut är att de som studerar företagsekonomi är mer intresserade av frågor om hållbar utveckling än frågor som handlar om hållbar finansiering. Detta kan såklart bero på flera orsaker, men överlag så är frågor om hållbar utveckling väldigt breda och lämnar utrymme för egna tolkningar som gör att man kan se en specifik bit som man anser vara

intressant. Hållbar finansiering är ett ämne som man inte diskuterar så mycket, men som de flesta nog känner till. Det låga intresset från FE kan även bero på att man inte diskuterat ämnet under studietiden och därmed känns det långt borta.

Studerande vid MT och SK är de som har den största skillnaden mellan intresset för hållbar utveckling och hållbar finansiering. Man kan tydligt se att intresset för frågor som handlar om hållbar finansiering inte är lika högt som frågor om hållbar utveckling. Exempelvis hade MT ett medeltal på 4,11 i hållbar utveckling, vilket betyder att de är positivt inställda till till ämnet medans betyget 2,74 i hållbar finansiering visar att de är negativt inställda till ämnet. SK hade ett medeltal på 4,32 i hållbar utveckling medans medeltalet i frågor om hållbar finansiering var 3,32. De övriga programmen hade inte lika stor skillnad i poängsättningen mellan ämnena, men alla hade mindre intresse för hållbar finansiering än hållbar utveckling. Frågor inom hållbar utveckling som handlar om havens resurser, energiframställning och ekosystemen är det som intresserar mest. Frågor inom hållbar finansiering som handlar om lokala lagar, överenskommelser och avtal som reglerar finansieringsmarknaden och hållbar finansiering intresserar eleverna minst.

De studerande vid VA programmet är generellt väldigt positiva till hållbarhet överlag medans studerande vid ET är negativt inställda till frågor som handlar om hållbarhet överlag.

Studerande vid programmen IT och HM har inga svar som sticker ut på något sätt utan dessa svar håller sig nära snittet för samtliga respondenternas svar.

7. SLUTSATSER

Då man talar om hållbar utveckling och hållbar finansiering så kan man se att man alltid utgår från de tre hållbarhetsprinciperna som presenterades i Brundtlandrapporten år 1987. Dessa har lagt grunden till hur vi idag ser på hållbarhet och blir även grunden då man skall jobba för ett hållbart samhälle och en hållbarare värld.

I de kontakter vi har haft med näringslivet under våra intervjuer har dessa personer varit överens om att den enda framtiden vi har är en hållbar framtid, då jordens resurser är begränsade. Många pratar idag om hållbarhet i allmänhet och försöker själva bedöma vad som är hållbart. För att skapa en hållbar värld anser vi att denna bedömning bör komma komma från högre centrala organisationer och myndigheter (T.ex. FN och EU). Ett bra steg i rätt riktning är enligt oss de nya SFDR-regleringen som skapar tydligare riktlinjer för vad hållbarhet är och hjälper den “vanliga” investeraren att kunna investera hållbart i sina fonder.

De studerande på HÅ ansåg enligt undersökningen som gjordes att “lokala samt globala lagar, överenskommelser och avtal” var något som ej är intressant. Dock så tror vi att lagar och regleringar är det som kommer att styra hur hållbart vårt samhälle kommer att bli då regleringar kan göra att vi mer eller mindre blir tvingade att bli hållbara. Detta kan göras genom att exempelvis införa skatter för icke-hållbara produkter och tjänster vilket på så sätt kommer att förändra konsumentens beteende. I den utvecklade modellen FSSD beskrivs hur pengar endast är ett medel för att upprätthålla de sociala och miljömässiga aspekterna i samhället.

För att skapa en hållbar värld krävs det bland annat att vi konsumenter får mer information för vad som är hållbart och vad som inte är hållbart. Hur mäts t ex hållbarhet idag? Om man talar om t ex vindkraft så ses det som en hållbar bransch, men ser man då till hela livstiden för vindkraftverket? I Tyskland räknar man t.ex. med att man från år 2024 kommer att ha 70.000 ton avfall per år från branschen. Dessa avfall är väldigt svåra att återvinna då rotorbladen bland annat är gjorda av glasfiber (Yle, 2020). Skall detta då ses som en hållbar bransch enbart för att den energi som produceras är hållbar? Enligt oss finns inte några

jämförbara nyckeltal där man kan jämföra hur hållbart ett företag är som helhet. Det finns dock självklart företag vars verksamheter är hållbara, som t.ex solenergi och vindkraft. Dock finns det inte ännu idag några sätt där nyckeltal används för att bedöma hur hållbart ett företag är som helhet. Ett företags helhet omfattar allt från produktion till avveckling. För att få en rättvis bild av ett företags hållbarhet behövs en universellt reglerad lagstiftning där nyckeltal kan jämföras mot varandra som tar upp ett företags hela verksamhet.

Då man skall studera hållbarhet så anser vi att det viktigaste att börja med är de tre hållbarhetsprinciperna. Dessa står till grund för allt som har med hållbarhet att göra idag och det är viktigt att förstå hur de hänger ihop. Vår rekommendation är att den första kursen inom ämnet bör behandla dessa samt en historisk överblick på hållbar utveckling. Man bör även gå igenom vilka som styr den hållbara utvecklingen och på vilket sätt den styrs. Ett exempel på detta är EU:s 2030-agenda och EU:s andra regleringar.

Inom hållbar finansiering bör man känna till bedömning av hållbarhet via t.ex. ESG. Vad står detta för och hur jobbar man med det? Det nya ramverket SFDR är väldigt aktuellt och är ett väldigt tydligt ramverk för att visa vilka fonder som har en direkt positiv inverkan på miljön. Det är även viktigt att förstå svårigheten i att bedöma hur hållbart ett företag är. Korrelationen mellan hållbarhet och avkastning är en väldigt intressant och aktuell fråga. Man har redan gjort mycket forskning och studier på detta som visar på en positiv korrelation. Det man inte ännu vet är om detta beror på hur hållbart företaget är eller hur haussad marknaden är. Vår åsikt är att det är en kombination av dessa två.

I svaren på enkäten kan vi tydligt se att frågor som finns i vår vardag är intressanta då frågorna om havens resurser, energiframställning, hållbara trender inom finansiering och sambandet mellan hållbarhet och lönsamhet ger höga resultat. Viktigt i helhetsbilden är att hållbarhet inte bara gäller oss i Norden. Det är även viktigt att känna till de problem som finns globalt innefattande alla tre hållbarhetsprinciper. Därför är det minst lika viktigt att de studerande får en större förståelse för hållbarhet och frågor om t.ex fattigdom, hunger, globala partnerskap och hur lokala samt globala lagar, överenskommelser och avtal reglerar finansmarknaden trots att dessa visade ett mindre intresse från det studerande.

8. ANALYSIS OF QUESTIONNAIRE AND CONCLUSIONS

To achieve the purpose of the work, we chose due the ongoing pandemic Covid-19 to do our surveys digitally and in this case via Google Forms. The form we sent out was completely anonymous. The students only needed to be logged in with their email addresses via the Åland University of Applied Sciences. We did not collect these addresses, this was only done so that a student would not be able to answer the form several times.

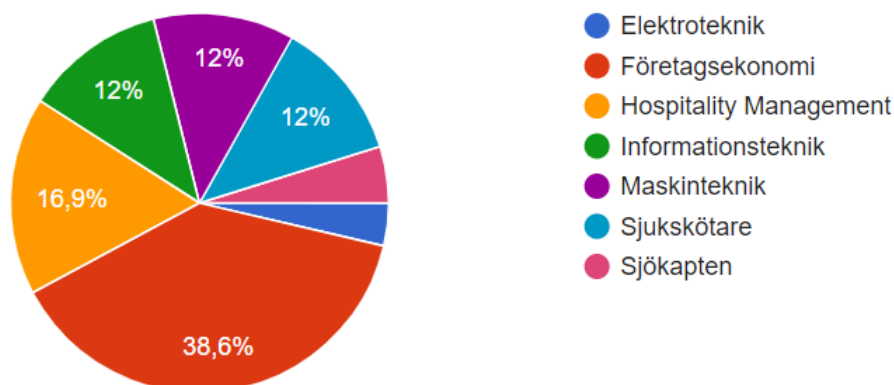
When we selected which questions we should have in the survey, we selected them from the EU's strategy for sustainable development and the 17 sustainable goals that the strategy contains for the issues of sustainable development. To the questions about sustainable financing, we tried to have questions from several different angles and areas within financing and accounting.

The form was sent out for the first time on 19.02.2021 to all students at the Åland University of Applied Sciences (491 students). A reminder was sent out about a week later, on 25.02.2021. In total, on 07.03.2021 we could see that we had 85 answers and thus locked the survey. Of these 85 answers, we deleted 2 as we considered that these were not serious as these had answered the questionnaire with the same answer to all questions. We have assumed that all those who answered the questionnaire are students at HÅ, despite the fact that there are an unknown number of email addresses that are duplicates and that certain active email addresses may belong to people who have completed their studies.

8.1 The respondents' study program

The questionnaire was sent out to all students at the University of Åland (HÅ). HÅ has the following study programs: Electrical Engineering (Elektroteknik, ET), Business Administration (Företagsekonomi, FE), Hospitality Management (HM), Information Technology (Informationsteknik, IT), Mechanical Engineering (Maskinteknik, MT), Nursing (Sjukskötare, VA) and Sea captain(Sjökapten, SK).

The percentage distribution among the respondents based on study programs is as follows:



It can be clearly seen that most (38.6%) of the respondents study business administration followed by an even distribution of students from HM, IT, MT and VA. The low response rate from SK and ET is most likely due to the fact that there are fewer students in these programs.

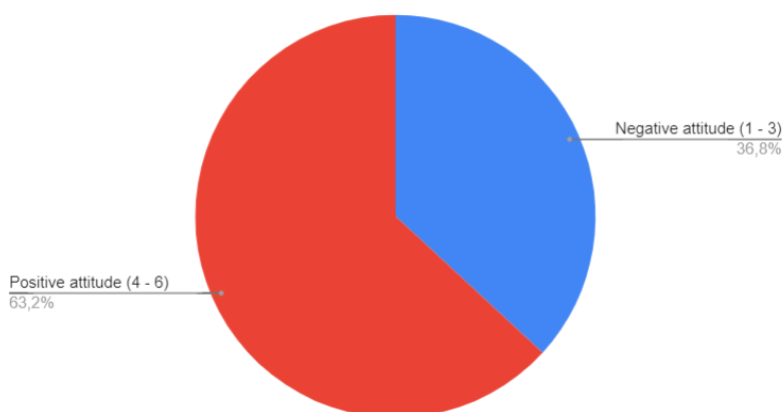
Total response rate: $83/491 = 16.9\%$

Because students from FE make up such a large part of the answers, we have chosen to compare FE's answers against the other answers.

8.2 Sustainable development

In the subject sustainable development, the total average in all questions was 4.04 and the median value 4, which shows that the students have a positive attitude to the subject. The number of negative attitudes (1-3) on all questions was on average about 31 people while the positive attitudes (4-6) were about 52 people. The most positive for sustainable development is VA followed by SK and the least interested in the subject is ET. The difference between the responses from the FE program and the others was marginal, 4.09 for FE against 4.01 for the others.

Sustainable development



In the answers we received from the students on the subject of sustainable development, we can see that the subject the students show the most interest in is: How to conserve and use the sea's resources. This can be assumed to be linked to the fact that people from Åland are generally familiar with how to preserve the Baltic Sea and the natural proximity to the sea, and thus it is considered an interesting topic. The average of the responses between the students at FE and the other programs was marginal in the question. It can be seen that those who study to be a sea captain and those who study mechanical engineering are very interested in the use and conservation of marine resources, with an average of 5.75 and 5.70 on a scale of 1-6, respectively. It is completely logical that the average is high here for those who study to be a sea captain and mechanical engineering when it comes to the preservation and use of resources in their future workplace. Other topics that interest the student are sustainable energy, ecosystems, climate change but also good health. It can be seen that subjects that deal with nature and environmental issues generally receive high grades, while questions that deal with people receive lower grades in the survey. It may be that issues of poverty and hunger are something that does not belong to everyday life for us who live in the Nordic countries to the same degree as issues of energy and the environment.

8.3 Sustainable financing

In sustainable financing, the average of all questions was 3.51 and the median value was 3. This still shows a positive attitude to the subject. The number of negative attitudes (1-3) on all questions was on average about 41 people while the positive attitude (4-6) was about 42 people on all questions. What you can see is that those who are positive about issues of sustainable financing are students at VA and FE. The difference in the average of the answers

between the students at FE and the other programs in the subject sustainable financing was quite large as the average for FE was 3.87 against 3.29 for the others.

Sustainable financing



What interests the students most is how a company's financial results correlate with how sustainable the business is. The students also find various trends in sustainable financing interesting. The lowest interest is among issues concerning global laws, agreements and agreements that regulate the financing market and sustainable financing. It can be seen that those who study business administration have a greater interest in how to adapt the company's accounts and financial reports to sustainability issues in relation to the other students' scores. This probably has to do with the fact that those who study at the FE program read accounting and are therefore also more interested in questions that deal with accounting and financial reports on sustainability issues.

8.4 Analysis

With a quick overview of the answers to the survey, it can be clearly seen that questions about sustainable development are more interesting than questions about sustainable financing. That the outcome was so is hardly something to be surprised about. Sustainable development is something that has been discussed for a long time and today almost everyone knows about the environmental aspect of sustainability, while not much has been heard about sustainable financing. The last question of the survey was about defining sustainability in their own words. To this question, the answers were very clearly focused on the environmental aspect, but also to some extent on the social part (gender equality, etc.).

When comparing answers between the different programs, it is seen that the students at ET are most negative about both sustainable development and sustainable financing, while the students at VA are most positive about both subjects. We believe that this may have to do with gender distribution as women, in our opinion, view sustainability more positively than men.

ANTAL STUDERANDE INOM UTBILDNINGSPROGRAM

Utbildningsprogram/ studielinje	Närvarande studerande 20.9.2020							
	20.9.2020 (inskrivna)					Enligt kön		
	1	2	3	4	5*	Summa	Kvinnor	Män
Elektroteknik	23	0	13	0	13	49	4	45
Företagsekonomi	29	23	20	8	22	102	67	35
Hospitality Management	27	14	15	7	10	73	45	28
Informationsteknik	30	15	10	15	14	84	20	64
Maskinteknik	15	5	14	8	26	68	2	66
Sjöfart	13	5	4	7	23	52	7	45
Vård	23	16	10	14	0	63	58	5
Summa	160	78	86	59	108	491	203	288

Figure 6, Antal studerande inom utbildningsprogram, Högskolan på Åland, 2021

What stands out is that those who study business administration are more interested in questions about sustainable development than questions about sustainable financing. This can of course be due to several reasons, but overall, questions about sustainable development are very broad and leave room for your own interpretations that allow you to see a specific piece that you consider interesting. Sustainable financing is a topic that is not much discussed, but which most people probably know. The low interest from FE may also be due to the fact that the subject was not discussed during the study period and thus it feels far away.

Students at MT and SK are the ones who have the biggest difference between the interest in sustainable development and sustainable financing. It can be clearly seen that the interest in issues related to sustainable financing is not as high as issues of sustainable development. For example, MT had an average of 4.11 in sustainable development, which means that they are positive about the subject, while the grade 2.74 in sustainable financing shows that they are negative about the subject. SK had an average of 4.32 in sustainable development, while the

average in matters of sustainable financing was 3.32. The other programs did not have as great a difference in the scoring between the subjects, but all had less interest in sustainable funding than sustainable development.

Issues in sustainable development that deal with ocean resources, energy production and ecosystems are what interest me most. Issues in sustainable financing that are about local laws, agreements and agreements that regulate the financing market and sustainable financing are of least interest to students.

The students at the VA program are generally very positive about sustainability in general, while students at ET are negative about issues that concern sustainability in general. Students in the IT and HM programs have no answers that stand out in any way, but these answers stay close to the average for all respondents' answers.

8.5 Conclusion

When talking about sustainable development and sustainable financing, you can see that you always start from the three sustainability principles that were presented in the Brundtland report in 1987. These have laid the foundation for how we look at sustainability today and will also be the foundation when working for a sustainable society and a more sustainable world.

In the contacts we have had with the business community during our interviews, these people have agreed that the only future we have is a sustainable future, as the earth's resources are limited. Many people today talk about sustainability in general and try to judge for themselves what is sustainable. In order to create a sustainable world, we believe that this assessment should come from higher central organizations and authorities (e.g. the UN and the EU). In our opinion, a good step in the right direction is the new SFDR regulation, which creates clearer guidelines for what sustainability is and helps the “ordinary” investor to be able to invest sustainably in their funds.

According to the survey, the students at HÅ thought that “local and global laws, agreements and agreements” were something that is not interesting. However, we believe that laws and

regulations are what will govern how sustainable our society will be, as regulations can make us more or less forced to become sustainable. This can be done by, for example, introducing taxes for unsustainable products and services, which in this way will change consumer behavior. The developed model FSSD describes how money is only a means of maintaining the social and environmental aspects of society.

Creating a sustainable world requires, among other things, that we consumers receive more information about what is sustainable and what is not sustainable. How is sustainability measured today, for example? If you talk about, for example, wind power, it is seen as a sustainable industry, but do you look at the entire life of the wind turbine? In Germany, for example, with that from the year 2024 there will be 70,000 tons of waste per year from the industry. These wastes are very difficult to recycle as the rotor blades are made of fiberglass, among other things (Yle, 2020). Should this then be seen as a sustainable industry simply because the energy produced is sustainable? In our opinion, there are no comparable key figures where you can compare how sustainable a company is as a whole. Of course, there are companies whose operations are sustainable, such as solar energy and wind power. However, there are still no ways today key figures are used to assess how sustainable a company is as a whole. A company's whole includes everything from production to decommissioning. In order to get a fair picture of a company's sustainability, universally regulated legislation is needed where key figures can be compared with each other that cover a company's entire operations.

When studying sustainability, we believe that the most important thing to start with is the three sustainability principles. These are the basis for everything that has to do with sustainability today and it is important to understand how they are connected. Our recommendation is that the first course in the subject should address these as well as a historical overview of sustainable development. One should also go through who controls sustainable development and in what way it is controlled. An example of this is the EU's 2030 agenda and other EU regulations.

In sustainable financing, one should be aware of the assessment of sustainability via e.g. ESG. What does this stand for and how do you work with it? The new SFDR framework is

very current and is a very clear framework for showing which funds have a direct positive impact on the environment. It is also important to understand the difficulty in assessing how sustainable a company is. The correlation between sustainability and return is a very interesting and current issue. Much research and studies have already been done on this that show a positive correlation. What is not yet known is whether this depends on how sustainable the company is or how bullish the market is. Our opinion is that it is a combination of these two.

In the answers to the survey, we can clearly see that questions that exist in our everyday lives are interesting as the questions about ocean resources, energy production, sustainable trends in financing and the connection between sustainability and profitability give high results. Important in the overall picture is that sustainability does not only apply to us in the Nordic region. It is also important to know the problems that exist globally, including all three sustainability principles. Therefore, it is at least as important for students to have a greater understanding of sustainability and issues such as poverty, hunger, global partnerships and how local and global laws, agreements and agreements regulate the financial market, even though these showed less interest from the student.

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Ålandsbanken (22.09.2020) Kan hållbarhet och avkastning kombineras?

Hämtad: 05.04.2020

Tillgänglig:

<https://www.alandsbanken.ax/blog/kan-avkastning-och-hallbarhet-kombineras>

Ålands Landskapsregering (19.12.2013) *Strategi för hållbar utveckling*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig:

https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/strategi-for-hallbar-utveckling_1.pdf

Andrén, N. Eriksson, T & Hansson, S. (2015) *Finansiering*

Stockholm: Liber AB

Areskoug, M. & Eliasson, P. (2017) *Energi - för hållbar utveckling*

Lund: Studentlitteratur AB

Bergman, B. & Klefsjö, B. (2012) *Kvalitet - från behov till användning*

Lund: Studentlitteratur AB

Byman, F (Intervju, 15 april, 2021) Eriksson Capital, Investment Manager

Dahlin, J-E. (2014) *Hållbar utveckling - en introduktion för ingenjörer*

Lund: Studentlitteratur AB

Eriksson, R (Intervju, 15 april, 2021) Eriksson Capital, Vice VD

Europeiska kommissionen (2016) *EU:s strategi för hållbar utveckling*

Hämtad: 18.04.2021

Tillgänglig:

https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_sv#internationell-ram

Europeiska kommissionen (28.11.2018) En ren jord åt alla

Hämtad: 30.01.2021

Tillgänglig:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52018DC0773>

Finansinspektionen (u.å) *Hållbar finansiering*

Hämtad: 15.04.2021

Tillgänglig: <https://www.finanssivalvonta.fi/sv/Kapitalmarknaden/hallbar-finansiering/>

Finlands bank (u.å) *Hållbarhetsprogram*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig:

<https://www.suomenpankki.fi/sv/finlands-bank/hallbarhet/hallbarhetsprogram/>

FN-förbundet (2016) Omställning till hållbar värld brådskar

Hämtad: 15.01.2021

Tillgänglig:

<https://fn.se/wp-content/uploads/2016/08/Faktablad-2-12-H%C3%A5llbar-utveckling.pdf>

Folkhälsomyndigheten (2018) *Vad är social hållbarhet för oss?*

Hämtad: 18.04.2021

Tillgänglig:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/motesplats-social-hallbarhet/social-hallbarhet/>

Globala målen (2021) *Globala målen*

Hämtad: 21.04.2021

Tillgänglig: <https://www.globalamalen.se/>

Grankvist, P. (2012) *CSR i praktiken - Hur företag jobbar med hållbarhet för att tjäna pengar*

Malmö: Liber AB'

Granskog, M (Intervju, 8 april, 2021) Nordea, Head of unit Private Banking

Hedenus, F. Persson, M. & Sprei, F. (2016) *Hållbar Utveckling Historia, definition & ingenjörens roll*

Hämtad: 15.01.2021

Tillgänglig; http://hagesjo.se/static/books/H%C3%A5llbar_utveckling.pdf

Hållbar utveckling (2015) I Wikipedia

Hämtad: 15.04.2021

Tillgänglig: https://sv.wikipedia.org/wiki/H%C3%A5llbar_utveckling#Historia

Högskolan på Åland (2021) *Verksamhetsberättelse 2020*

Hämtad: 19.04.2021

Tillgänglig:

<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/0B1a9GUuVw6W4VIRsbXAwTUR5Wm8>

Kestavakehitys.fi (08.10.2020) *Statsrådets redogörelse för hållbar utveckling överlämnades till riksdagen*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig:

<https://kestavakehitys.fi/sv/-/10616/statsradets-redogorelse-for-hallbar-utveckling-overlamna-des-till-riksdagen>

KTH (2020) *Hållbar utveckling*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig:

<https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktygslista/sustainable-development/hallbar-utveckling-1.350579>

Medium (01.02.2018) *Contribute to a better world = Be a successful company. Sustainability in a shared-economy startup*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig:

<https://medium.com/@Anaiska/contribute-to-a-better-world-be-a-successful-company-sustainability-in-a-shared-economy-startup-50cc72f2e37b>

Miljöministeriet (2021) *UNEP och UN-Habitat*

Hämtad: 16.01.2021

Tillgänglig: <https://ym.fi/sv/unep-un-habitat>

Nordea Funds (23.02.2021) *EU formar framtiden för hållbara finansieringsprodukter*

Hämtad: 16.04.2021

Tillgänglig:

<https://nordeafondmagasinet.se/innehaall/eu-formar-framtiden-hallbara-finansiella-produkter>

Östersjöfonden (u.å) *Om Östersjöfonden*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig: <https://ostersjofonden.org/sv/om/>

Persson, C. & Persson, T. (2015) *Hållbar utveckling - människa- miljö och samhälle*

Lund: Studentlitteratur AB

Ramboll (u.å) *Vad är social hållbarhet?*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig: <https://se.ramboll.com/press/artiklar/vad-ar-social-hallbarhet>

Regeringskansliet (u.å.) 17 globala mål för hållbar utveckling

Hämtad: 05.04.2021

Tillgänglig:

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>

Scott. E (Möte, 9 februari, 2021) The Sustainability Collaborative, Director Regional Development

Statistikmyndigheten (03.03.2015) Urbanisering - Från land till stad

Hämtad: 20.01.2021

Tillgänglig:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2015/Urbanisering--fran-land-till-stad/>

Svenska Institutet för Standarder (u.å) *ISO 26000 - Organisationers samhällsansvar*

Hämtad: 21.04.2021

Tillgänglig: <https://www.sis.se/iso26000/>

Svenska Yle (28.09.2020) *Problem med återvinningen av rotorblad - finskt företag kan sitta på lösningen*

Hämtad: 21.04.2021

Tillgänglig:

<https://svenska.yle.fi/artikel/2020/09/25/problem-med-atervinningen-av-rotorblad-finskt-foretag-kan-sitta-pa-losningen>

Tessin (24.01.2020) *Vad är ESG-kriterier?*

Hämtad: 30.01.2021

Tillgänglig: <https://tessin.com/sv/blogg/vad-ar-esg-kriterier/>

thefuture (u.å) *FSSD-metoden*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig: <https://www.thefuture.se/project/fssd-metoden/>

tjugotjugotva (20.08.2020) *VADÅ SOCIAL HÅLLBARHET?*

Hämtad: 17.04.2021

Tillgänglig:

<https://www.youtube.com/watch?v=zIICZe0ufw&list=TLGGHCmva7ojfMkwOTA0MjAyMQ&t=38s>

U. Toivonen (Intervju, 12 april, 2021) Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag, Ekonomichef

Utrikesministeriet (30.10.2020) *Europa och Afrika främjar grön, digital och hållbar utveckling*

Hämtad: 18.04.2021

Tillgänglig:

https://um.fi/nyheter/-/asset_publisher/GRSnUwaHDPv5/content/eurooppa-ja-afrikka-vihre-c3-a4n-digitaalisen-ja-kest-c3-a4v-c3-a4n-kehityksen-rakentajina

Wiklund, A-S (22.09.2020) *Kan avkastning och hållbarhet kombineras?*

Hämtad: 05.04.2021

Tillgänglig:

<https://www.alandsbanken.ax/blog/kan-avkastning-och-hallbarhet-kombineras>

BILAGOR

Bilaga 1 - Enkätfrågor

4/16/2021

Hållbar utveckling & finansiering

Hållbar utveckling & finansiering

Hej,

Vi, Oskar Lönnqvist och Peter Sjölund skriver vårt examensarbete om ämnet hållbar utveckling och hållbar finansiering. Arbetet är ett uppdrag av Högskolan på Åland, som tillsammans med några andra skolor håller på att ta fram material för att kunna erbjuda kurser inom ämnet.

Enkäten går ut på att reda på vad de studerande skulle vara intresserade av att lära sig inom ämnet hållbar utveckling och hållbar finansiering.

Varje svar gör en stor skillnad för oss och vårt arbete, men även för innehållet i framtida kurser på Högskolan.

Ta er gärna tid att fylla i denna enkät, som är helt anonym.

/Oskar och Peter

***Obligatorisk**

1. Jag studerar på följande program: *

Markera endast en oval.

- Elektroteknik
- Företagsekonomi
- Hospitality Management
- Informationsteknik
- Maskinteknik
- Sjukskötare
- Sjökapten

2. Vilken kunskap anser DU är mest intressant inom ämnet hållbar utveckling? Skala 1-6 *

Markera endast en oval per rad.

	1 - inte intressant	2	3	4	5	6 - mycket intressant
Hur man minskar fattigdom i världen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man minskar hunger i världen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man åstadkommer god hälsa i världen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur säkerställer man inkluderande och likvärdig utbildning med god kvalitet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur ett jämställt samhälle ser ut och byggs upp	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur säkerställer man tillgången av rent vatten och sanitet i världen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur hållbar energi framställs	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur anständiga arbetsvillkor främjar ekonomisk tillväxt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man skapar hållbar industri och infrastruktur genom innovationer	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man skapar jämlikhet i världen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur det skapas hållbara städer och samhällen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Hur omställningen till hållbar produktion och konsumtion påverkar miljö och hälsa	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man bekämpar klimatförändringar	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man bevarar och nyttjar havens resurser	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur viktiga ekosystemen och biologisk mångfald är för vår värld	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man skapar fredliga och inkluderande samhällen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man uppnår hållbarhet genom ett globalt partnerskap	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur lokala och globala lagstiftningar, överenskommelser och avtal reglerar den hållbara utvecklingen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
De tre hållbarhetsprinciperna (miljö, social och ekonomisk)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

3. Vilken kunskap anser DU är mest intressant inom ämnet hållbar finansiering? Skala 1-6 *

Markera endast en oval per rad.

	1 - inte intressant	2	3	4	5	6 - mycket intressant
Lokala samt globala lagar, överenskommelser och avtal som reglerar finansieringsmarknaden och hållbar finansiering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Trender som påverkar investerings- och finansmarknaden	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Olika former av stöd till hållbar finansiering	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man bedömer hållbarhet i finansieringsprodukter	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Vilka olika produkter som finns på finansieringsmarknaden och hur de kan göras hållbara	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur olika finansiella investeringar/placeringar påverkar klimatet, jordmånen osv.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur hållbara trender påverkar företags visioner, värderingar osv.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sambandet mellan ett företags finansiella resultat och hur hållbar verksamheten är	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Hur man anpassar företagets redovisning och ekonomiska rapporter till hållbarhetsfrågor	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

4/16/2021

Hållbar utveckling & finansiering

Hur man anpassar
företagets
hållbarhetsinformation
till dess intressenter
(ägare, myndigheter,
press osv.

Nyckeltal som tar
hållbarhet i beaktande

4. Vad är din egen definition av hållbarhet?

Det här innehållet har varken skapats eller godkänts av Google.

Google Formulär

Bilaga 2 - Sammanställning av enkätsvar

HÅLLBAR UTVECKLING	Medeltal	Median	Negativt inställd (1-3)	Positivt inställd (4-6)	Negativt inställd (1-3) %	Positivt inställd (4-6) %	FE	MT	ET	HM	IT	VA	SK	Alla utom FE
Hur man bevarar och nyttjar havens resurser	4,48	5	21	62	25,3%	74,7%	4,31	5,70	4,33	4,36	4,10	4,50	5,75	4,59
Hur hållbar energi framställs	4,41	4	22	61	26,5%	73,5%	4,38	5,50	4,67	3,71	4,50	4,50	5,00	4,43
Hur viktiga ekosystemen och biologisk mångfald är för vår värld	4,35	5	25	58	30,1%	69,9%	4,13	4,60	4,67	4,07	4,50	5,00	5,25	4,49
Hur man åstadkommer god hälsa i världen	4,31	4	23	60	27,7%	72,3%	4,19	4,20	3,67	4,57	3,70	5,70	4,25	4,39
Hur man bekämpar klimatförändringar	4,24	5	26	57	31,3%	68,7%	4,34	4,20	4,33	3,86	4,20	4,50	5,00	4,18
Hur omställningen till hållbar produktion och konsumtion påverkar miljö och hälsa	4,17	5	29	54	34,9%	65,1%	4,34	4,40	2,67	3,93	3,80	4,50	4,50	4,06
Hur säkerställer man tillgången av rent vatten och sanitet i världen	4,16	5	29	54	34,9%	65,1%	3,84	5,00	3,67	4,21	3,90	5,10	4,50	4,35
Hur det skapas hållbara städer och samhällen	4,14	4	28	55	33,7%	66,3%	4,34	4,10	2,67	3,93	3,80	4,50	4,50	4,02
Hur man skapar jämlikhet i världen	4,04	4	31	52	37,3%	62,7%	4,13	3,70	2,00	4,57	3,70	4,80	4,00	3,98
Hur ett jämställt samhälle ser ut och byggs upp	3,96	4	33	50	39,8%	60,2%	4,19	3,50	2,00	4,21	3,90	5,10	4,50	3,82
Hur man skapar hållbar industri och infrastruktur genom innovationer	3,95	4	33	50	39,8%	60,2%	4,06	4,80	3,67	3,00	4,20	4,20	3,50	3,88
Hur säkerställer man inkluderande och likvärdig utbildning med god kvalitet	3,94	4	36	47	43,4%	56,6%	4,00	3,50	2,00	4,21	3,60	5,30	3,25	3,90
Hur man skapar fredliga och inkluderande samhällen	3,92	4	32	51	38,6%	61,4%	3,97	3,90	2,67	4,07	4,50	5,00	5,25	3,88
Hur anständiga arbetsvillkor främjar ekonomisk tillväxt	3,86	4	36	47	43,4%	56,6%	3,88	4,10	2,67	3,79	3,80	4,20	3,50	3,84
Hur lokala och globala lagstiftningar, överenskommelser och avtal reglerar den hållbara utvecklingen	3,86	5	34	49	41,0%	59,0%	4,13	3,60	3,00	3,64	3,20	4,20	4,25	3,69
De tre hållbarhetsprinciperna (miljö, social och ekonomisk)	3,81	4	35	48	42,2%	57,8%	3,94	3,70	3,00	3,57	3,10	4,80	3,75	3,73
Hur man minskar hunger i världen	3,77	4	36	47	43,4%	56,6%	3,72	3,40	2,33	4,50	3,30	4,60	3,50	3,80
Hur man minskar fattigdom i världen	3,72	4	37	46	44,6%	55,4%	3,78	3,00	1,67	4,07	3,50	4,90	3,00	3,69
Hur man uppnår hållbarhet genom ett globalt partnerskap	3,70	4	35	48	42,2%	57,8%	4,00	3,20	2,67	3,50	3,30	3,80	4,75	3,51
	4,04	4,00	30,58	52,42	36,8%	63,2%	4,09	4,11	3,07	3,99	3,82	4,69	4,32	4,01

HÅLLBAR FINANSIERING	Medeltal	Median	Negativt inställd (1-3)	Positivt inställd (4-6)	Negativt inställd (1-3) %	Positivt inställd (4-6) %	FE	MT	ET	HM	IT	VA	SK	Alla utom FE
Sambandet mellan ett företags finansiella resultat och hur hållbar verksamheten är	3,93	4	33	50	39,8%	60,2%	4,16	3,20	2,67	4,21	3,50	4,30	4,00	3,78
Hur hållbara trender påverkar företags visioner, värderingar osv.	3,77	4	32	51	38,6%	61,4%	4,06	2,80	3,00	3,93	3,50	4,10	3,75	3,59
Hur olika finansiella investeringar/placeringar påverkar klimatet, jordmånen osv.	3,66	4	40	43	48,2%	51,8%	4,00	2,60	3,00	3,07	3,80	4,50	3,75	3,45
Nyckeltal som tar hållbarhet i beaktande	3,53	4	38	45	45,8%	54,2%	3,84	2,80	2,33	3,50	3,00	4,20	3,50	3,33
Hur man anpassar företags hållbarhetsinformation till dess intressenter (ägare, myndigheter, press osv.)	3,48	3	42	41	50,6%	49,4%	3,81	2,60	2,33	3,57	3,00	4,00	3,50	3,27
Vilka olika produkter som finns på finansieringsmarknaden och hur de kan göras hållbara	3,42	3	44	39	53,0%	47,0%	3,75	2,90	2,67	3,36	2,90	4,00	2,75	3,22
Hur man anpassar företags redovisning och ekonomiska rapporter till hållbarhetsfrågor	3,42	4	40	43	48,2%	51,8%	3,97	2,40	2,33	3,21	3,00	4,00	2,75	3,08
Trender som påverkar investerings- och finansmarknaden	3,39	3	45	38	54,2%	45,8%	3,78	2,70	2,33	3,64	2,80	3,40	3,25	3,14
Olika former av stöd till hållbar finansiering	3,35	3	46	37	55,4%	44,6%	3,81	2,80	2,67	3,21	2,60	3,80	2,75	3,06
Hur man bedömer hållbarhet i finansieringsprodukter	3,34	3	46	37	55,4%	44,6%	3,81	2,90	2,33	2,93	3,00	3,70	2,75	3,04
Lokala samt globala lagar, överenskommelser och avtal som reglerar finansieringsmarknaden och hållbar finansiering	3,31	3	44	39	53,0%	47,0%	3,53	2,40	3,00	3,21	3,10	3,80	3,75	3,18
	3,51	4,00	40,91	42,09	49,3%	50,7%	3,87	2,74	2,61	3,44	3,11	3,98	3,32	3,29
TOTALT	Medeltal	Median	Negativt inställd (1-3)	Positivt inställd (4-6)	Negativt inställd (1-3) %	Positivt inställd (4-6) %	FE	MT	ET	HM	IT	VA	SK	Alla utom FE
	3,78	4,00	35,74	47,26	43,07%	56,93%	3,98	3,42	2,84	3,71	3,47	4,34	3,82	3,65

Bilaga 3 - Questionnaire questions

4/21/2021

Sustainable development & financingeckling & finansiering

Sustainable development & financingeckling & finansiering

Hello,

We, Oskar Lönnqvist and Peter Sjölund writes our thesis on the subject of sustainable development and sustainable financing. The work is an assignment from the Åland University of Applied Sciences, which together with some other schools in the Inter-Eg project is producing material to be able to offer courses in the subject.

The questionnaire is about finding out what the students would be interested in learning in the subject of sustainable development and sustainable financing.

Each answer makes a big difference for us and our work, but also for the content of future courses at the University.

Feel free to take the time to complete this questionnaire, which is completely anonymous.

/ Oskar and Peter

***Obligatorisk**

1. I am studying in the following program: *

Markera endast en oval.

- Electrical engineering
- Business Administration
- Hospitality Management
- Information technology
- Mechanical engineering
- Nursing
- Sea Captain

2. What knowledge do YOU think is most interesting in the subject of sustainable development? Scale 1-6 *

Markera endast en oval per rad.

	1 - not interesting	2	3	4	5	6 - very interesting
How to reduce world poverty	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to reduce hunger in the world	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to achieve good health in the world	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to ensure inclusive and equivalent education with good quality	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
What an equal society looks like and is built	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to ensure the availability of clean water and sanitation in the world	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How sustainable energy is produced	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How decent working conditions promote economic growth	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to create sustainable industry and infrastructure through innovations	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to create equality in the world	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How sustainable cities and communities are created	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

How the transition to sustainable production and consumption affects the environment and health

How to combat climate change

How to conserve and use ocean resources

How important ecosystems and biodiversity are to our world

How to create peaceful and inclusive societies

How to achieve sustainability through a global partnership

How local and global laws, agreements and arrangements regulate sustainable development

The three principles of sustainability (environmental, social and economic)

	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

3. What knowledge do YOU think is most interesting in the subject of sustainable financing? Scale 1-6 *

Markera endast en oval per rad.

	1 - not interesting	2	3	4	5	6 - very interesting
Local and global laws, agreements and arrangements that regulate the financing market and sustainable financing	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Trends affecting the investment and financial markets	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Various forms of support for sustainable financing	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How to assess sustainability in financing products	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
What different products are available in the financing market and how they can be made sustainable	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How different financial investments / investments affect the climate, the soil, etc.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
How sustainable trends affect companies' visions, values, etc.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
The connection between a company's financial results and how	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

sustainable the
business is

How to adapt the
company's accounts
and financial reports
to sustainability
issues

How to adapt the
company's
sustainability
information to its
stakeholders
(owners, authorities,
press, etc.

Key figures that take
sustainability into
account

4. What is your own definition of sustainability?

Det här innehållet har varken skapats eller godkänts av Google.

Google Formulär

Bilaga 4 - Compilation of survey responses

Sustainable development	Average	Median	Negative attitude(1-3)	Positive attitude (4-5)	Negative attitude(1-3) %	Positive attitude (4-5) %	FE	MT	ET	HM	IT	VA	SK	Everyone except FE
How to conserve and use ocean resources	4,48	5	21	62	25,3%	74,7%	4,31	5,70	4,33	4,36	4,10	4,50	5,75	4,59
How sustainable energy is produced	4,41	4	22	61	26,5%	73,5%	4,38	5,50	4,67	3,71	4,50	4,50	5,00	4,43
How important ecosystems and biodiversity are to our world	4,35	5	25	58	30,1%	69,9%	4,13	4,60	4,67	4,07	4,50	5,00	5,25	4,49
How to achieve good health in the world	4,31	4	23	60	27,7%	72,3%	4,19	4,20	3,67	4,57	3,70	5,70	4,25	4,39
How to combat climate change	4,24	5	26	57	31,3%	68,7%	4,34	4,20	4,33	3,86	4,20	4,50	5,00	4,18
How the transition to sustainable production and consumption affects the environment and health	4,17	5	29	54	34,9%	65,1%	4,34	4,40	2,67	3,93	3,80	4,50	4,50	4,06
How to ensure the availability of clean water and sanitation in the world	4,16	5	29	54	34,9%	65,1%	3,84	5,00	3,67	4,21	3,90	5,10	4,50	4,35
How sustainable cities and communities are created	4,14	4	28	55	33,7%	66,3%	4,34	4,10	2,67	3,93	3,80	4,50	4,50	4,02
How to create equality in the world	4,04	4	31	52	37,3%	62,7%	4,13	3,70	2,00	4,57	3,70	4,80	4,00	3,98
What an equal society looks like and is built	3,96	4	33	50	39,8%	60,2%	4,19	3,50	2,00	4,21	3,90	5,10	4,50	3,82
How to create sustainable industry and infrastructure through innovations	3,95	4	33	50	39,8%	60,2%	4,06	4,80	3,67	3,00	4,20	4,20	3,50	3,88
How to ensure inclusive and equivalent education with good quality	3,94	4	36	47	43,4%	56,6%	4,00	3,50	2,00	4,21	3,60	5,30	3,25	3,90
How to create peaceful and inclusive societies	3,92	4	32	51	38,6%	61,4%	3,97	3,90	2,67	4,07	4,50	5,00	5,25	3,88
How decent working conditions promote economic growth	3,86	4	36	47	43,4%	56,6%	3,88	4,10	2,67	3,79	3,80	4,20	3,50	3,84
How local and global laws, agreements and arrangements regulate sustainable development	3,86	5	34	49	41,0%	59,0%	4,13	3,60	3,00	3,64	3,20	4,20	4,25	3,69
The three principles of sustainability (environmental, social and economic)	3,81	4	35	48	42,2%	57,8%	3,94	3,70	3,00	3,57	3,10	4,80	3,75	3,73
How to reduce hunger in the world	3,77	4	36	47	43,4%	56,6%	3,72	3,40	2,33	4,50	3,30	4,60	3,50	3,80
How to reduce world poverty	3,72	4	37	46	44,6%	55,4%	3,78	3,00	1,67	4,07	3,50	4,90	3,00	3,69
How to achieve sustainability through a global partnership	3,70	4	35	48	42,2%	57,8%	4,00	3,20	2,67	3,50	3,30	3,80	4,75	3,51
	4,04	4,00	30,58	52,42	36,8%	63,2%	4,09	4,11	3,07	3,99	3,82	4,69	4,32	4,01

Sustainable financing	Average	Median	Negative attitude(1-3)	Positive attitude (4-6)	Negative attitude(1-3) %	Positive attitude (4-6) %	FE	MT	ET	HM	IT	VA	SK	Everyone except FE
The connection between a company's financial results and how sustainable the business is	3,93	4	33	50	39,8%	60,2%	4,16	3,20	2,67	4,21	3,50	4,30	4,00	3,78
How sustainable trends affect companies' visions, values, etc.	3,77	4	32	51	38,6%	61,4%	4,06	2,80	3,00	3,93	3,50	4,10	3,75	3,59
How different financial investments / investments affect the climate, the soil, etc.	3,66	4	40	43	48,2%	51,8%	4,00	2,60	3,00	3,07	3,80	4,50	3,75	3,45
Key figures that take sustainability into account	3,53	4	38	45	45,8%	54,2%	3,84	2,80	2,33	3,50	3,00	4,20	3,50	3,33
How to adapt the company's sustainability information to its stakeholders (owners, authorities, press, etc.)	3,48	3	42	41	50,6%	49,4%	3,81	2,60	2,33	3,57	3,00	4,00	3,50	3,27
What different products are available in the financing market and how they can be made sustainable	3,42	3	44	39	53,0%	47,0%	3,75	2,90	2,67	3,36	2,90	4,00	2,75	3,22
How to adapt the company's accounts and financial reports to sustainability issues	3,42	4	40	43	48,2%	51,8%	3,97	2,40	2,33	3,21	3,00	4,00	2,75	3,08
Trends affecting the investment and financial markets	3,39	3	45	38	54,2%	45,8%	3,78	2,70	2,33	3,64	2,80	3,40	3,25	3,14
Various forms of support for sustainable financing	3,35	3	46	37	55,4%	44,6%	3,81	2,80	2,67	3,21	2,60	3,80	2,75	3,06
How to assess sustainability in financing products	3,34	3	46	37	55,4%	44,6%	3,81	2,90	2,33	2,93	3,00	3,70	2,75	3,04
Local and global laws, agreements and arrangements that regulate the financing market and sustainable financing	3,31	3	44	39	53,0%	47,0%	3,53	2,40	3,00	3,21	3,10	3,80	3,75	3,18
	3,51	4,00	40,91	42,09	49,3%	50,7%	3,87	2,74	2,61	3,44	3,11	3,98	3,32	3,29
TOTAL	Average	Median	Negative attitude(1-3)	Positive attitude (4-6)	Negative attitude(1-3) %	Positive attitude (4-6) %	FE	MT	ET	HM	IT	VA	SK	Everyone except FE
	3,78	4,00	35,74	47,26	43,07%	56,93%	3,98	3,42	2,84	3,71	3,47	4,34	3,82	3,65

Bilaga 5 - Intervjuagenda Mikael Granskog

Intervju 08/04/2021

Mikael Granskog, Nordea
Head of Private Banking

Rubrik: Hållbar utveckling och Hållbar finansiering

Fokus: Hållbar finansiering

- **Hållbarhet**
 - Vad är hållbar finansiering enligt dig?
 - Vad gör Nordea i praktiken?
 - Prissättning? Vid t.ex. investeringar (fonder) och utlåning, riskhantering osv
 - Hur hanteras icke hållbara investeringar (av kund) ex. utlåning av kapital? Säkerhetskrav osv.
- **Placeringar**
 - Hur gör man en analys om en fond är hållbar?
 - Vem analyserar hållbarhet?
- **Avkastning**
 - Hur påverkar hållbarhet avkastning? Positiv korrelation?
- **Hållbarhetsplan**
 - Har man en egen plan?
 - Hur ser den ut? Reglerad av myndigheter?
- **Kunder**
 - Kundens intresse för hållbarhet, Åland mot övriga länder (FIN,SWE)
- **SFDR, Sustainable Finance Disclosure Regulation**
 - Hur kommer det att påverka arbetet i praktiken?
- **Målsättningar**
 - Ambitioner och mål enligt hemsidan.
 - Hur följer man upp de mål man har satt?
 - Ex. Climate action targets 2023, dvs öka 25% i hållbara produkter.

Bilaga 6 - Intervjuagenda Ulf Toivonen

Intervju 12/04/2021

Ulf Toivonen, Ekonomichef
Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag

Rubrik: Hållbar utveckling och Hållbar finansiering

Fokus: Hållbar finansiering

- **Hållbarhet**
 - Vad är hållbar finansiering enligt dig?
 - Vad gör Ömsen i praktiken för att bidra till ett hållbarare samhälle?
 - Ex. prissättning, investeringar, övriga verksamheten
- **Bolagsform**
 - Hur påverkar bolagsformen arbetet för hållbarhet?
- **Placeringar**
 - Måste placeringar vara hållbara? (Regleringar)
 - Varför hållbart?
- **Avkastning**
 - Hur påverkar hållbara investeringar avkastning?
- **Bärkraft**
 - Vad innebär det i praktiken
- **Hållbarhetsplan**
 - Har man någon egen hållbarhetsplan?
 - Hur ser den ut? Reglerad av myndigheter?
- **Förändringar**
 - Regleringar inom branschen
 - Blir hållbarhet intressantare för kunder?

Bilaga 7 - Intervjuagenda Eriksson Capital

Intervju 15/04/2021

Fredrik Byman, Investment manager
Rebecka Eriksson, Vice VD
Eriksson Capital

Rubrik: Hållbar utveckling och Hållbar finansiering

Fokus: Hållbar finansiering

- **Hållbarhet**
 - Vad gör EC i praktiken för att bidra till ett hållbarare samhälle?
 - Ex. investeringar, verksamheten i övrigt
- **Placeringar**
 - Hur värderar man hållbarhet i ett bolag?
 - Hur viktigt är hållbarhet?
- **Avkastning**
 - Hur påverkar hållbarhet avkastning?
 - Historiskt
 - Framtid
- **Hållbarhetstänk**
 - Hur och varför började man jobba med hållbarhet?
 - Hur har det förändrats över tid?
 - Skillnader lokalt och globalt?
 - Skillnader mellan olika branscher?
- **Hållbarhetsplan**
 - Har man en egen plan?
 - Hur ser den ut? Reglerad av myndigheter?
- **Bärkraft**
 - Hur ser arbetet ut?
 - Utvecklings och hållbarhetsrådet
- **Förändringar**
 - Regleringar inom branschen